

د دیاران

انځور

صديق الله بدر

روڼه

ننداره

اکبر کرگر

Ketabton.com

Downloaded from: www.ketabton.com

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

کال: ۱۳۸۵ ل / ۲۰۰۷ ع

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم: انځورونه که هېنداره
لیکوال: محمد اکبر کرگر
د چاپ تېراڅ: ۵۰۰ یا ۱۰۰۰
د چاپ کال: ۱۳۸۵ ل / ۲۰۰۷ م
د چاپ ځای: د چاپخونې نوم، پېښور، پاکستان

ډالۍ:
ګراني لور خانګې حنا کرګر ته چې ژوند یې د درد او کړاو
سره د مبارزې مفهوم دی.

WWW.SAMSOOR.COM

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

د لیک پای

نه، نه، همدی وو. همدی له ما سره په کوټه کې اوسېده. په کوټه قلفي کې وو...

-ته څوک یادوې؟

-همدا چې عسکري نوم واخېست.

-څوک؟

-سرېلند!!

په حیرانۍ مې وپوښته، نو هغه څه شو؟

-د هغه کیسه ډېره اوږده ده. کیسه یې ډېره اوږده ده. ته اوس چوپ شته دلته عسکر گرځي

چې خبرې مو وانه وري.

عسکر بیا بهر څو واري د سرېلند نوم واخېست. تورن صمد د هغه د نوم په اورېدو سر وڅوڅاوه څه یې ونه ویل.

د حوت د میاشتي وروستی جمعه وه. تنکې غرمه لگېدلې وه چې د زمانخان کلا د خاورین او د دوږو او خاورو ډک سړک نه په تنگو کوڅو چې سرونه یې د کلي له نسه په یو شان بهر راوتلي ول، په مینځ کوڅه ورننوتم. بنایسته د اوږدې کوڅې له نیمايي نه زیات ورننوتم چې د هغه د کور د مخې دروازې ته ودرېدم. په لویه دروازه کې د یو ستوی کوچنۍ کړکۍ پر تمبه چې یو تن په کې په اسانۍ ننوتلی شو د اوسپنې یوه ټوټه د ټک ټک لپاره زوړنده وه. هغې ته مې زور ورکړ. له دننه د پښو اواز واورېدل شو. غږ وشو، درغلم.

هغه راووت. له روغې نه وروسته په کوټه کې کښېناستو. بیرته له کوره راووتو او د زمانخان کلا له تنگو کوڅو څخه خاورین او د دوږو ډک سړک ته راووتو. د پسرلي په لگېدو هوا د چا خبره ماته شوې وه. شین اسمان او ځلانده لمر وینځلې هوا ځانگړی اغېز درلود، خو بوږنوونکې فضا د ویرې او ترهې نه ډک ماحول هرڅه پردي کړي ول. موږ دواړه له تنگې کوڅې د سړک سوږوږې غاړې ته راووتو.

موږ ته تم شولو سړک دوږو او گرد نیولی وو. د ښاریانو ذهني فضا هم داسې تته او ناروښانه وه. کله چې به موږ تېر شو د دوږو یوه اوږده لیکه به یې په ځان پسې راکښله. ځینې لاروي ورسره عادت ول، خو ځینو به بیا دسمال او یا د خادر پیڅکه تر سپرېمو نیولې وه. مخ به یې پټ کړی وو چې گرد او خاورې یې په سپرېمو کې داخلې نه شي.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

خو زه د سربلند کیسه کوم. هغه جگ نری زلمی وو. نري بریت یې دمخ د راوتلو بارخوگانو له پاسه د لیکانی د ښکلي خط په څیر برېښېدل. بیر او ښه بیر وېښتان یې پر اوږو پراته ول. د چپه تنی خت یې په غاړه وو. شمېرلې خبرې یې کولې. په حساب گرېږده. په حالاتو یې خبرې کولې. له مانه یې د خپلې مینې رازونه هم پټ نه ساتل. د گاونډۍ پېغلې سره یې د خپلې مینې په باب ډېر څه وویل. هر وخت به یې د هغې خبرې کولې، خو دا وار یې ډېر څه وویل. کورنۍ هم راضي (خوشاله) وه چې اوس د چا خبره د هغه پښه بنده کړي. دا وخت هغه خپلې زده کړې پای ته رسولې وې. په راډیو تلویزیون کې یې په کار پیل کړی وو او له خپله کاره هم ډېر خوشاله مالومیده، له خپله کاره او له خپلې مینې.

په خبرو خبرو کې د بس تمخای ته ورنژدې شولو. بیا بیا یې د حالاتو یادونه وکړه. همدومره یې وویل: زموږ ډېر دوستان او ملگري یې بنديان کړل. ډیر لانتی سړی دی. بېرحمه جلا دی... د وخت واکمن ته یې اشاره وه.

په خبرو کې د بس تمخای ته ورسیدو. غاړه مو سره ورکړه. خدای پاماني مو وکړه. په بس کې یوې څوکۍ ته کښېناستم. هغه ستون شو. له لیرې مې کاته چې یو وار یې بیا شاته وکتل. بېر سر یې د ولو په مینځ کې راستون کړ او بیا یې لاس وخواوه. په دې هیله چې ژر وویږي او بیا وویږي. گاډي حرکت وکړ، په دوږو کې ورک شو. گاډی پنا شو. هغه هم په کوڅه کې ننوت. او بیا مو سره ونه لیدل. زه له څو بسونو د بدلولو ورسته کورته ورسېدم. خو د هغه خبرې او اندېښنې مې همداسې پر سر کې تاوېدلې. ((... دا سپي موږ نه پرېږدي... زموږ پایڅو ته خوله رااچوي. موږ ځوروي. بنديانوي او شکنجه...))

له زمانخان کلا نه تر میرویس میدان پورې په ټوله لاره کې د هغه د مانا داره خبرو سره په سوچونو کې زنگېدم. د هغه خبرو د شپې هم خوب ته پرې نه ښودم. خوب نه راته.

اونۍ دوه وروسته زه هم زندان ته ولاړم. د زندان فضا ډېره ځوروونکې وه. په زندان کې مو بهر انگرې ته د وتلو اجازه نه درلوده. شپه او ورځ به د زندان په چټل او بویناک دهلیز کې پراته وو. پنجرې به راپسې تړلې وې. هره جمعه به د بنديانو پایوزان راتلل او په وار به یې د هر چا نوم اخیست. ټول بنديان به خپلو نومونو اخیستلو ته غوږ ول. څو میاشتې وروسته کوټه قلف دهلیز ته یوړل شوم. هلته په یوه تنگه کوټه کې چې ایله بیله څلور تنه به خوا په خوا سره ځایېدل، پریوتلو. سرباز یو نوم واخیست. سرباز د عادت له مخې دا نوم څو وارې تکرار کړ. سربلند، سربلند!

خو د نامه ځواب چا ونه وایه لکه چې دلته نور سربلند نه وو، لکه چې سربلند هماغه یو کس وو چې اوس نه وو. ځکه چې د نورو سرونه د هغه په څېر جگ نه ول، خو په هر حال دلته نور سربلند نه وو.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

خو د نامه په وړاندې څوک پیدا نه شول. ارومرو چې د هغه پایواز به هغه ته جامې هم راوړې وې. دا کار څو څو وارې تکرار شوی وو. د هغه پایواز به څو څو وارې ناهیلی ستون شوی وو. او په کور کې به یې د هغه بوډۍ مور ته څه ویلي ول؟ د دې تصور کول نو بېله او جلا خبره ده چې څنگه چا کولی شول د هغه زړه خوږې مور ته قناعت ورکړي. ما ته هغه مهال دا ټولې پوښتنې په مخ کې ودرېدې.

ناڅاپه مې له خولې ووتل. دا به هماغه سربلند وي. هماغه زموږ سربلند. هماغه زلمی سربلند. او په زړه کې مې د هغه د لیدو تنده یو وار بیا په غزونو شوه. کوم سربلند؟ د نوم په اورېدو مې بیا ذهن د زمانخان کلا تنگو کوڅو ته ننوت. د یو ښکلي ځلمي سره په خبرو بوخت شوم. بس ته تم شوم، ودرېدم. بس حرکت وکړ، ما مخ بیا وړاوه. هغه له لیرې مخ را وړاوه. لاس یې وڅوڅاوه. نه، نه. نه خو بس بېرته شاته راغی او نه خو هغه له تنگو کوڅو بېرته راووت. همدا سې په تنگو کوڅو کې د تورتمونو... او ترگميو په کوڅو کې.

کوټه قلف زندان ته نوي راغلي افسر تورن صمد وویل: هغه زه پېژنم. زما ملگری وو. له ماسره په دهمزنگ کې په یوه کوټه کې وو. د صدارت په کوټه قلفۍ کې هم یوځای وو. دی هماغه سربلند دی دا چې سرباز (سرتېری) یې ورته نوم واخېست.

اوس یې هم یوه نښه له ماسره شته. د ډیرو خطرونو سره سره مې له لاسه ور نه کړه گوندې که ژوندی له زندانه ووځم چې مور ته یې وروسپارم. ما د صمد خبره ونیوله ترې ومې پوښتل: ښه ته د سربلند نوره کیسه وکړه.

هغه زیاته کړه: موږ په یوه کوټه کې وو. یوه ورځ ما بنام یې هغه کوټې ته راننويست. خبرې یې نه شوې کولای. هغه یې ډېر وهلی او ټکولی وو. د برېښنا مزي یې ورته په پښو کې ورکړې ول. په کالیو یې د وینو رټې پرته وې. زموږ کوټه د خطرناکو بندیانو د کوټې په نوم یادېده. ویل کېدل چې دلته د رژیم پر ضد خطرناک بندیان دي. نو ځکه د رژیم لوړ پوړو پخپله تحقیق (گروېږنه) کاوه. سربلند یې هم په پوځ کې د کار کولو په تور نیولی وو. په اوله شپه یې د وهلو او برېښنا له امله خبرې نه شوې کولای. ډېر وروسته په خبرو راغی. څو ورځې یې څه شی نه وو خوړلی. نار نهوړ وو او له دې سره شکنجه شوی هم وو. ما ترې وپوښتل:

څه یې ترې غوښتل:

صمد وویل: لېست یې ترې غوښت. د افسرانو لېست. همدومره پوه شوم چې هغه او څو تنه نور استادان یې د کودتا په تور بندیان کړي ول چې په پوځ کې کار کوي. پوښتنه یې ترې کوله: وروڼه دې چیرې دي؟

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

ملگري دې کوم دي؟ له چا سره روابط (اړيکي) لرې؟ او داسې نور...

په اخيره شپه له وهلو گونگي شوی وو. په ډير کړاو يې په پنسل يو ليک وليکه. پر ما يې ټينگه وکړه چې هرومرو يې د هغه کورته وسپارم. هغه پنسل په گوتو کې نه شو نيولی. گوتې يې پرسېدلې وې، برېښنا يې گوتې پرسولې وې. خو د دې پرزې له راکولو وروسته ورپسې عسکر راننوت. هغه يې په څنگلو کې ونيو او کش يې کړ. اوپه زوره يې تور موټر ته پورته کړ. بيا راستون نه شو. ويل کېدل چې مرگ او وژلو ته بنديان له لسو بجو وروسته له کوټو ويستل کېدل او بيرته نه راستنېدل. ما يې ليک وپوښته چې څه شو:

- فکر کوم چې ليک به اوس هم له ماسره وي:
صمد له ځايه پورته شو. د کوټې په ديوال کې لوړې کړکۍ ته ودرېد. کړکۍ ته ايله بيله د سړي سرور رسېده. اخوا دې خوا يې وکتل بيرته کښېناست.

وی ويل: څوک نشته د کاليو غوټه يې را پرانېسته پرتوگ يې ترې راوويست. د پرتوگانې په غل بازي کې يې گوتې ننه ايستې. يوه کوچنۍ پرزه (ټوټه) يې ترې راوويسته او ماته يې راکړه. ويل يې دا گوره امانت دی. دا ورکه نه کړې. ژر يې بيرته راکړې چې که ازاد (خلاص) شوم بايد د هغه مور ته يې وسپارم.
په کوچني ليک کې يې ليکلي ول:
گراني مورې. او د کور...

سبا ته د نوي کال لومړۍ ورځ ده تاسې ته مبارکي وایم. ما نن شپه چانواړي کوي. زه په دې خبره ښه پوهېږم چې دوی مانه پرېږدي، خو ما داسې څه نه دي کړي چې زه پرې وشرمېږم او پښېمانه شم. ما اصلاً کوم کار نه دی کړی. دوی غوښتل چې له ما او له نورو کسانو د دروغو سند واخلي، خو وايې نخېست. هر څوک په ژوند کې يوه لاره غوره کوي. زه هم د يوې لارې سړی وم. اوس زه د لمر خاته پر لور خوځم. مورې دوعا راته کوه. ملگري ته مې ډيره مينه مخ يې د وروستي وار لپاره د دې ليک د تورو په وسيله ښکولم. پر ما پسې مه خپه کېږئ په جگو سترگو له تاسو سره په خوبونو او خيالونو کې.

د ليک په خلاصېدو سره زما ستونۍ وپرسېد. صمد د دروازې ښکالو واورېده. کاغذ يې ژر د بالښت لاندې کړ. عسکر راننوت. او صمد يې هم په توره شپه له کوټې وويست او بيا يې پته ونه لگېده.

۲۰۰۵ کال اپريل ۴

سپکاوی

د يکه (يله) زار له غږ وروسته سندرغاړي د فضل په نوم خپله مشهوره سندره پيل کړه. خلک سم د واره چوپ او غلي شول. ماشومانو او ځلمو هم خپلې خبرې چپ کړې، خو يو سړی په چابکۍ د دېرې له بر سر کټ څخه راپاڅېد او د سندرغاړي په غوږ کې څه وپسېد. بېرته په چابکۍ په خپل ځای کې کښېناست. مجلس او ټنگ ټکور سم له دې پسېدو سره د واره خپله غاړه بدله کړه. بيا چا د فضل نوم وانه خېست. راپاڅيدلی سړی په خپل ځای چوپ او غلی کښېناست. ټولو خلکو هغه ته کتل د هغه څيرې ته يې کتل. هغه همداسې په خپل ځان کې ننوته، ورکېده او نوره له هغه سره هم د خبرو مټره نه وه. سندرغاړی هم ژر په خپل ځای کښېناست او نور ورسره د چا خبره چې د درېدو وس نه وو.

خدای خبر چې له کټه پاڅيدلي سړي هغه ته په غوږ کې څه ويلی ول ارومرو چې د گواښ خبره وه. زيات کليوال لا د مخه په دې راز پوهېدل. خو له لېرې ځايونو څخه راغلي خلک په دې راز نه پوهېدل، نو ځکه خو مېلمانه او د لېرې ځايونو سيل کوونکي او تر او تر ښکارېدل. په ټولو کتونو کې ناستو کسانو يوه بل ته خولې نږدې کړې او گونگوسي پيدا شول.

د کلي تواچي د چوپ کېدو غږ وکړ. د يوه زار په استاد هنرمند نه يې غوښتنه وکړه چې يوه چاربيته ووايي. هغه د چاربيتي پرځای د يا ټيک ستا په جبين دې نظم پيل کړ. ټنگ ټکور د مست او ياغي سيند پر سر په يوه لويه او پراخه دېره کې بيا روتق ونيوه.

مجلس او سازونو د کونړ د پشه کال د مهال د مست سيند پر سر په لويه او پراخه دېره کې روان وو. د کښته او پورته درو څخه زيات خلک ورته راټول شوي ول. ډير خلک ورته راغلي ول. لاندې د دېرې په لمن کې د کونړ مست سيند چې د چا خبره د پشه کال په موسم کې خونکاري کېږي او له خولې ځگونه باسي. د تورې شپې په زړه کې لکه تور ښامار په سينه ښوېده. خپو يې مستې غرغړې کولې. دېره د لالتيڼونو او گيسونو رڼاگانو سپين پرک اړولې وه. د سيند د سر يخ باد به کله هم په دېره راخپور شو او د سندرغاړي له سندرو سره به يې يوځای د ارمونې په پردو کې سرتاو کړ. خو د سيند په اوږده تراهه کې د شپو لامبوزن ټل والا به له ورايه چې لالتيڼونه به يې د شونتۍ د رڼاگانو په څېر په لاسونو کې نيولي ول د سيند پر ټټر به د دېرې له څنگه تېرېدل.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

خو د پخوا د پشه کال گرمۍ د ټنگ ټکور او سندرو اوازونو هرڅه چوپ کړي ول. په دېره کې د کټونو ډېر اوږد کتار جوړ وو. دوه کتاره یو بل ته مخامخ جوړ ول. د پخوا او خوا رنگارنگ کټونه پراته ول. کټونه د کلي له هر کور نه راوړل شوي ول. د ځپنو پیارمې کلکې وې، خو ځینې یې څولۍ شوي ول او چې څوک به پکې کښېناست، نو سمدم به په ځمکه لگېده. یوازې لویانو د کټ د کښېناستو حق لاره. ماشومان په خاورو کې رغېدل او یا به د تېر په پیڅکه او یا به هم په پړندو خاورو کې پښې ابلې ناست ول.

خو کله چې به د واده د خاوند د کوم خپلوان یا کومې کورنۍ پسه او یا د حلالولو لپاره خاوري د واده لپاره راووست او دېره ته به رانژدې شول، نو د ټوپکو او تومانچو اوازونو به درزهار جوړ کړ. ښاپسته ډېرې ډزې به یې وکړې. ښه مې په یاد دي چې ډېر کسان په دا ډول ډزو کې وژل شوي او ټپیان شوي ول، خو د واده په سندرو کې د دغه وژل شویو کسانو خو چا هډو نوم هم نه اخیست، بلکې یوازې د ادم خان د څرخۍ، لېلا مجنون، رابیا او فتح خان او اوس دا دی د فضل او ښاپېرۍ نوم هم د مینانو په لوی قطار ورزیات شو، خو په دې ساز سندرو کې د نور هېچا په نوم بندیز نه وو، یوازې او یوازې د فضل په نوم بندیز وو چې دا مهال یې د سندرغاړي په ستوني کې وچ کړ.

*** **

دومره مې په یاد دي چې د لومړني ښوونځي په دویم یا درېیم ټولگي کې وم. لغمانی استاد زموږ بد قاره ښوونکی وو. موږ ټول ترې ویرېدلو هغه مهال موږ په کومه کوټه یا ټولگي کې درس نه لوست، بلکې د شنه اسمان په ورځ به د لوی برجورې کلا په مینځ کې چې د حکومتې رباط په نوم یادېده په لویه چوتره کې ناست وو. خو ټولگي به خوا په خوا ناست ول. د ماشومانو له هر ټولگي نه به د شاتو د مچيو په څېر سبق بنگاري اوږدل کېدل. له هر ټولگي به یو موزون اواز راپورته کېده، خو څوک به نه پوهېدل چې څوک څه وايي.

زموږ ښوونکی لغمانی استاد به زموږ د ټولگي په مخ کې په غوږېدلي څادر ناست وو. د حاضري او ترقي تعلیم کتابونه به یې په مخ کې ایښي ول. او د هغو د پاسه به یې یوه لنډه خو ډبله د توت لښته هم ایښې وه. کله چې به استاد غږ وکړ، نو اول به مو د هغه تورو سترگیو او بیا به مو د توت پرېرې خو لنډې لښتې ته وکتل، نو ویره به مو په اندامونو خوره شوه.

کله چې به کوم شاگرد په سبق کې بند پاتې شو او یا به یې سبق ښه نه وو زده کړی، نو لایق شاگرد ته به یې امر وکړ چې هغه تنبل په لښته په لاسونو ووهي. زه هم په دغه لښته څو وارې وهل شوی يم. داسې نه چې درس مې نه وو زده، بلکې د ښوونکي امر به مې ښه نه شو ترسره کولی او تنبل (لټ) شاگرد به مې ښه نه شو وهلی. په کرار او ورو گوزارونه

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

به د دې سبب شول چې لغمانی استاد به په قهر شو راپا به خېده او د وهلو د ښوولو په بهانه (پلمه) به يې ماته لښته ونيوه او بيا به يې راته وويل لاس ونيسه ما به لاس ونيوه. د لاس په نيولو به هغه څو خړپه تير کړل. زه به لولپه شوم او بيا به يې راته وويل داسې وهل کوه.

دا هلته او هغه مهال يوه معموله كيسه وه، د هماغه رباط يا لوی کلا عادت وو. د رباط ديوالونو، ونو، پاس چوترې او د کلا په مينځ کې د لښتنيو روانو اوبو هم دا كيسه کوله. د وهلو او سپړلو كيسه به يې کوله ځکه چې دا د حکومت مرکز وو. کله چې به چا په کلي کې لېشان وران کار وکړ او د کلي د ملک سره به يې ښه راشه درشه نه درلوده، يا به يې د حکومت خريدارۍ او بېگار ته غاړه نه اېښوده، نو هغه به د سپاهيانو په زور همدې کلا ته راوستل کېده او د امنيه ساده ظابط گي او علاقه دار به مجرم کس په سپاهيانو تاپه او داسې به يې واهه چې بيا به يې د چا خبره ښوروا هم نه تېرېده، نو زموږ ښوونځی هم په داسې يوه لويه جابره او ظالمه کلا کې جوړ شوی وو. هلته چې وهل او ټکول دود وو. موږ هلته سبق ويلو. لغمانی استاد به په ډير خوند درس راکاوه.

*** **

يوه ورځ ټکنده غرمه وه. د حمل (وري) مياشت نيمايي ته ورغلې وه. ونې ښې سمسورې شوې وې. اينځرونې خو بيخي ډيرې گڼې شوې وې. هوا توده شوې وه چې موږ د رباط په مينځ کې د تل په څېر کتار ودرېدو. سربښوونکي د تل په څېر خپل نصيحتونه وکړل. په لمانځه اوداسه، عبادت، لويانو ته په درناوي، د سپو په جنگ نه اچولو، د ډبرو په نه گوزارولو يې ټينگار وکړ او له خبرو ورسته يې هر ټولگي مودون قدم پرېښودلو. د هر ټولگي لين (کتار) به تر لوی دروازې چې لس متره دنګه (لوړه) او پنځه متره سوروره (پلنه) وه نه وېجاړېده. دروازه ډېره دنګه جوړه شوې وه. پر سړي يوه لويه سراچه وه چې هلته به په ژمي کې د سيمې علاقه دار کښېناستلو. موږ چې به له دغه دروازې ووتلو، نو ځان به مو ازاد احساسولو، خو يوه ورځ په دروازه کې څه بل شان گڼه گوڼه جوړه شوه. زموږ ټولگي د دروازې خوا ته ورنږدې شوی وو.

هلته ليري د علاقه دار د ميز نه لس متره ليري يو سړی په وينو سره چاکو سره ولاړ وو او په يوه ساه يې چيغې وهلې. سپين تازي سپی هم له سړي سره ولاړ وو. ژبه يې څو لويشتې راويستلې وه. هغه سپين تازي د اوږدې لکۍ او اوږدو غوږونو سپی هم په وينو تک سور وو. سړي په يوه ساه چيغې وهلې. سپی به يې په پښو کې توغليده. ژړل به يې او بيا به يې يو ناخاپه په هغو مچانو چې په سر او تن يې راټول شوي ول غپ لگاوه (غپ کړل)

سړي لنډه بونډه ونه درلوده. په وينو سور د علاقه دار مخکې ولاړ وو، سترگې يې سړي راوتلې وې. همدا يې ويل هغه ما وژلی دی بل څوک مجرم نه دی. ما غزا وکړه اوس مې

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

چانوارې (چارماري) كړئ. بل څوك مه نيسي. دا چيغې په يوه ساه ويل كېدلې. د ښوونځي ټول شاگردان ورته د سيل لپاره ولاړول لكه چې يو بل ښوونځی او يو بل درس پيل شوی وي. د دې كلي د ژوندانه درس وی، زموږ د كلي د ژوندانه بله مدرسه.

علاقه دار په وينو سور زلمی زغم، ته راوباله. د ننوتلو يې ورته وويل. د كښېناستلو يې ورته وويل، خو زلمی لكه چې په سترگو يې سره پرده راغلې وي. همدا يوه كلمه په خوله اخېستله له چېغو سره به تازي سپي هم د هغه په پښو كې وکړونچېده او بيا به يې د ځان په مچانو غپ کړل. اوږده قوله به يې وويسته او په پښو كې به ورته وتوغلېده. خو په وينو سور سړی لكه سرکاوته (سرکاوتن)، لكه ليونی، لكه جنون اخېستی، بېخوده انسان په سترگو نور څه نه ليدل. د چا خبره په سترگو يې د وينو پرده غوړېدلې وه او له ځانه يې د بنيادم د مستو وينو بوي خاته.

فضل د كوز كلي د يوه ډير بېوزلي نايي زوی وو، چې كړی ورځ به يی د خلكو په مزدورۍ كې تيروله. هغه په كلي كې د چا خبره چې نه د سرسيوری او نه هم په اسمان كې ستوری درلود. د كلي يوه مالداره سړي ورته يو كوته وركړې وه چې هغه پكې شپې ورځې سبا كړي. د فضل پلار گلو په يوه سترگه پوند وو. د چا خبره چې ورمېر يې هډوكي نه درلودل. د سهار د لمر څرك سره به يې بكس څنگ ته وو او د كليوالو هر ډول خدمت ته به يې ملا تړلې وه. لالهانده ژوند يې درلود. په كلي كې يې پوله پټی نه وو.

گلو چې به د كلي نور هلکان وليدل، نو په زړه كې به يې د خپل زوی لپاره ارمانونو غزونې وکړې. هغه به ډېر ځله فضل دې ته هڅاوه چې ښوونځي ته ولاړ شي. ليک لوست زده كړي، سبق ووايي او بيا به يې سره له دې چې په خپل كسب او كار شكونه ويستل، خو د كلي د نورو مالدارو خلكو په ليدو به يې ځان ډير كوچنی او سپك سپانده احساس كاوه. خو هېڅكله يې دا خبره په خوله نه راوړله، بلكې هر څه يې د تقدير كار باله.

خو فضل هېڅ پلار ته نه پاتې كېده. هغه نه يوازې په ونه جگ نری او ښكلی زلمی وو، له رنگه سپين وو، نړيو بريټو يې د مخ په كاسه كې زيب كاوه. په خوي او كركتر كې هم ياغي او د پلار په څېر مطيع (منونکی) او ايل نه وو چې لږ رابوتکی شو، نو په درېيم ټولگي كې يې ښوونځی پرېښود. هسې خو هم د خپلو ملگرو نه ډېر مشروو. د هلکانو او همزولو سره به په لوبو، ډبرو غورځولو او نورو مستيو سرمستيو مشغول وو. ورو ورو يې د سندرو سره مينه پيدا شوه. د هغه په اواز كې خاص جادو يې اثر پروت وو چې كله به د غره په تړه يا بر او كوز كڅ كې د يكه زار غږ شو، نو ټولو كليوالو د فضل اواز له لېرې پېژانده. دې کارونو هغه نور هم وهڅولو چې سندري ووايي، نو چې كله به په كومه ډېره او يا هوجره كې چا بنډار جوړ كړ، نو فضل به ارومرو چې د دغه مجلس نقل وو، دی به ارومرو حاضر وو. بې له فضله خو بنډار تش وو او چې ټنگ ټکور به پيل شو،

انځورونه كه هېنداره

محمد اكبر كرگر

نو د هغه د يکه زار غږ ته خو به د کلي نجونې د هوجرې دروازې ته پندې شوې وې، د فضل د خواږه اواز د اورېدو لپاره به يې خپله ساه هم بنده کړې وه.

بناپېرۍ همدې اواز «درخانۍ» کړې وه. هغه لا د دولس ديارلسو کالو وه چې د فضل په خواږه غږ لېونی وه. هغې هم په کلي کې د ښکلا ثاني او مثال نه درلود. د مور يوازېنۍ نازولې لور وه، خو هغه لا د بده قسمته ان په کوچنيوالي کې د خپل ترور د زوی په نوم شوې وه. د هغې د ترور زوی چې په کلي کې د ډېرو شتو او هستۍ خاوند وو. د ډېرې او هوجرې خاوند وو. د پتو او کڅونو خاوند وو. د قلمو خاوند وو، خو د چا خبره چې په دې هر څه يې د بناپېرۍ څه؟ هغه د مينې لېواله وه. مينه چې پرته وي په نورو هم د پرندو گومان کوي. مينه چې عقل نه پيژني، مينه چې هېڅ نه ويني يوازې مينه ويني. يوازې بله نړۍ، احساس عاطفي دونيا، نو ځکه خو د بناپېرۍ مينه د کلي د يو ډېر غريب نايي له زوی د فضل سره د کلي د ټول دود او رواج خلاف کار وو. هغه نايي وو، خو بناپېرۍ ته پادشاه (پاچا) وو. د هغه مينه ورته د شهزاده وه. مينه له خوار نايي څخه شهزاده جوړوي. مينه چې له غريب نه خاوند جوړوي، نو ځکه خو فضل د بناپېرۍ لپاره د کلي پادشاه وو. هغې ټوله دونيا د فضل په سترگو کې ليدله او فضل هم دا شان. نو ځکه خو کله چې به بناپېرۍ د کلي مخ کې ويالې ته ووتله، نو تر هغې به د بناپېرۍ منگۍ نه ډکېده چې فضل به په سپينو کاليو کې د کلي د مخه نه و تېر شوی.

د بناپېرۍ او فضل مينې اوازو انگازو ټول کلي پر سر اخېستې وو. د هر چا د خولې او د ژبې سرول دواړو ښه ځواني درلوده. دواړه د يوه کلي په تنگو کوڅو کې تېر وېر کېدل او دواړو.....

خو بناپېرۍ د خپل ترور زوی نه پوره کرکه لرله نه يې د ترور د زوی په پتو او قلمو فکر کاوه او نه يې د هوجرو او ډېرو او د کلي د خانۍ او ملکۍ خيال ساته، خو د فضل او بناپېرۍ مينه همداسې په ظالمانه او بېرحمه چاپېريال کې وده وکړه. پخواني ته ورسېده، دواړه يې لوی کړل، دواړه يې مشهور او د کليوالو د ژبې سر کړل. خو مينه توپان شوه سيلۍ شوه، سېلاب شوه او دواړه يې د نيزه وړو په څېر د کونړ په خونکاره سيند لاهو کړل.

*** **

خو دا د پسرلي ورځ څه بل شان ورځ وه. د فضل پلار سهار د وخته د ملا اذان مهال له کوره ووت. فضل هم ځانېت او تنکۍ غرمه له کوره ووت. د تل په څېر د کوزې کڅۍ ځمکو ته لاړ. غنم خيد شوې ول. د پتو پولې يو گز بېرې ولاړې وې. بناپېرۍ هلته کښته په کوز پتي کې واښه کول. کله به پورته شوه او کله به هم کښته شوه. فضل د بناپېرۍ پتي ته ورنږدې شو، خو ناڅاپه په فضل د چاکوگانو باران جوړ شو. ناڅاپه دوه تنو هغه راوپرزاه. په تازي سپي يې وداړه. کالي يې ورته په ځان کې رېښه رېښه کړل او په دې

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

ډول يې د شنو غنمو او بېرو وانبود پسرلي د شړندې او ډکې ويالې له پاسه ساه ورکړه. د تل لپاره د خپلې مينې او عشق سره له دې دونيا ولاړ. قاتل په منډه د خپل تازي سپي سره ځان حکومت ته ورساوه. کالي يې په وينو سره ول، چيغې يې وهلې-تازي سپي يې هم اوږده غوږونه کښته ځوړند کړي ول. سپي د هغه په پښو کې چنگل او د هغه په شاه باندې په پرتو وينو راټول شويو مچانو به يې غپ کړل. بيا به يې وکوړنچل اوږده قوله به يې وويسته او بيا به يې وسينگل، خو قاتل خپله خبره کوله د يوه سرکاوتو او ليوني په خبر.

د حکومت عسکر رادمخه شول. د ښوونځي هلکانو ته يې د تللو لاس وخواوه. ټول يې په زوره ليرې کړل. قاتل يې د اوږدو تنبو دننه کړ. بيا يې هلته بوينا کې کوتې ته بووت، زولنې يې ورواچولې. پښې او لاسونه يې وټړل او د فضل په وينو د سرو کاليو سره د خپل تازي سپي سره په خپلو چرتونو کې ولاړ.

*** **

سندرغاړی چې په رېږدېدلي اواز په ځمکه ناست وو داسې مالومیده چې د سرو بښته بې نېغ ولاړ وي. هغوی چې سندرغاړی پېژانده د هغو د سرونو او تنونو وېښته هم نېغ ولاړ ول. ناستو خلکو ټولو هغه ته کتل. د سندرغاړي پر مخ مړې او ښکې راماتې وې. ژړا يې نه کوله لکه چې د تازي سپي او په وينو د ککړو جامو سړی يې بيا مخې ته ولاړ وي. دا وار بيا هغه پېښه ورته تکرار شوي وي لکه چې ورور يې همدا نن وژل شوی وي. د سندرغاړي په سترگو کې هم دا مهال اوښکې را ټوکيدلې وې. ټوله شاوخوا يې وينه شوې وه. لاندې سيند هم سور لکه د وينو سيند داسې درواخله پاس خلک، کټونه هم په وينو سره برېښيدل او د څراغونو رڼا هم په وينو بليدله. ځکه چې ډېر کلونه يې د ورور له مرگه وروسته ډېر کلونه يې يو وار بيا د هغه د قاتل له خولې په غوږ کې اورېدلي ول چې:

ما لس کاله زندان د فضل په وژلو تېر کړ. نوی له زندانه راغلی يم اوس ته زما په ټپ مالگې دوروي. غواړې چې تا هم د ورور پسې واستوم او بيا هلته لاړ شم. د هغه نوم اخېستل زما سپکاوی دی.

لندن، ۲۵ دسمبر ۲۰۰۵

زما تربور

زه تاسو ته د خپل تربره په باب کیسه کوم. زما تربور زما د کړاوونو، اندېښنو، خوښیو، او خوشالیو جوگه دی. دی څه بل شان موجود دی. که رښتیا راباندې وایاست دا ځکه عجیب مخلوق دی چې هېڅ راڅخه نه بیلېږي. هېڅ مې یوازې خپلو سوچونو ته نه پرېږدي. تاسې ته دې مالومه وي چې دی زما خپلوان شریک نه دی او نه خو د وچکالۍ په موسم کې راسره په اوبو لگولو شخړه کوي. دی یوازې راسره په حضر (کور) کې ملگری نه وي، بلکې په سفر کې هم راسره جوخت روان وي، نو ځکه خو اوس اړیم چې د خپل تربره په باب درته د خپل زړه راز دروسپړم.

هره ورځ چې د لوی سړک له تمځای څخه د اوسېدو د کوټې په لور راستنېږم، نو د بوټو او لښتو په مینځ کې قدم رااخلم. کله چې باران اورېدلی وي او یا د سهار پرڅه په بوټو پرته وي، نو زما د څنگل په لگېدو سم د واره په بوټو او پانیو پرتې اوبه په ځمکه پرېوځي. ناڅاپه مې گنده او خوسا پلاستیکونه ټوټې کاغذونه او د مږو سوري تر سترگو شي چې زموږ د کور په مخکې یې بیل کلي جوړ کړي دي چې د کوټرو په څېر پکې مږې هم غومبر وهي.

خو کله چې د کور خیرنې دروازې ته راوړسېږم، نو د عادت له مخې مې ان په جیب کې د کور د دروازې کونجې لا له مخه په نښه کړي وي لکه چې اوس زما د گوتو رگونه او رښې د دې بویناک کور د دروازې کونجې هم پېژني او له نورو ډېرو کونجیگانو یې بیلوي.

د دروازې په بیرته کېدو سره دې او خوسا بوي چې د پخلنځي له هره کونجه راپورته کېږي ترسپړمو کېږي. د پخلنځي او د دهلیز بدبوي چې د خوسا پیازو د پخو خوراکنونو د خوسا شویو هگیو د بوي سره یوځای شوی دی د سړي پزه او دماغ سيزي. چټل دهلیز چې که له یوې خوا تور زندان رايادوي چې لمربه مې په ورځو ورځو کې پکې نه لیده او د انتظار اوږدې شېبې یې بس ډېرې اوږدې سختې او د زغم وړ نه وې، نو له بلې خوا زموږ د کلا د مخامخ وړاندې د گرد پټي په کونج کې بوساره رايادوي.

خو دا باید ووايم چې هغه بوساره ډېره ښه وه ځکه دا مهال هغه ما ته د یادونو او خاطرو او د زلمیتوب د رنگینو خاطرو جوگه ده ځکه هلته دا ډول بد بوي نه وو. سره له دې چې هلته هم موږ کاناو گزمه کوله، خو بیا هم ماته د رنگینو خاطرو او یادونو محل وو. او چې کله مې د هماغه کوچنیتوب مهال او د بوسارې تصویر ته د ذهن کړکۍ بیرته شي، نو

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

سم د واره مې د هماغه تنکي زلمیتوب وختونه چې تازه (نوي) مې شونډه توره شوې وه راياد شي. هغه مهال به چې کله زموږ د گاونډي لور د بوسو په راوړلو پسې د بوساړې په لور رهي شوه، نو ما به هم ورو خپلې دوه پښې د خپل هوس پسې راښکلي او د هغې پسې به زه هم د بوساړې په مخ کې شين شوی وم او چې پر ما به يې سترگې ولگېدې، نو سم د واره به يې شیطاني خندا وکړه او په ټوکه به يې راته وويل:

نوليې بيا دې رامنډه کړه. ما به ورته له واره ځواب ورکړ ما خودې لاره څارله. ښه شو چې د يو کال غوندې شپه سبا شوه، خو هغې به په وېره او نيولي ځواب وويل:

ته خو نارينه يې ستا بوڅی بوڅی کېدل به ما رسوا کړي. بيا به دواړه بوساړې ته سره ننوتو، ډېر بوس به مو په پنډه کې سره يوځای کړل او بيا به مې په بې توله زور سره د هغې سر ته ورپورته کړل. زما د لاس په لگېدو به يې توندي وکړه او په منت به يې وويل لکه چې زما د سر او مخ توپير نه شي کولی او بيا به له بوساړې نه د گرد چاپېر په څارلو ووته.

ښه مې په ياد دي او ما ته د دې ياد تکرار هماغومره خوندور دی چې په تصور (سوچ) کې هم نه راځي. يوه شپه د څوارلسم د سپوږمۍ رڼا پلنه وه. ډېرې او هوډېرې له مېلمنو ډکې وې چې زه ورسره د کلا په يوه اوچت بام غاړه غړۍ شوم او لکه ترهېدلې مرغۍ زما په غېږ کې راپرېوته.

خوزه چې اوس په همدې چرتونو کې د کوټې دروازې ته ودرېږم او د کالج د مهال وېش پانه ووينم د دروازې په بېرته کېدو سره مې سم دم سترگې د ليک په پاکټ نښتې وي چې کېدای شي کوم نوی احوال رارسېدلی وي، خو هر وخت داسې نه وي ډېره لږه پېښې چې پوښته دې کورته راشي.

ان زما له راتگ نه ډېره موده تېره شوې وه چې زه مې نه کاوه چې د کوټې خړه او خيږنه پرده ليرې کړم. زما په ذهن يوه ناشنا وېره ناسته وه. داسې وېره چې فکر مې کاوه چې له بهر نه ټول خلک ماته گوري او په لوی سړک د تېرېدونکو موټرو غرهار مې خوري. خو دا وېره له دې ځايه نه، بلکې له ډېر پخوا زما په ذهن او روان ناسته وه. خوزه له دې ناخبره وم چې کله د دې ځای خلک خپلې کوټې ته ورننوځي، نو ټول اغوستي کالي ليرې وغورځوي او په کوټه کې ازاد او بې غلو غشه گرځي، خو زه بيا هم شرمېدل د خپل ټټر له وينستو له خپل لوڅ ځان او خاص ډول له هغه چا شرمېدل چې هر وخت راته د پيره دار په څېر پر سر ولاړ وي او کله ناکله پر سر خړپ هم راکوي.

خبره د همدې موجود ده دابه تاسې وپيژنئ. دا زما تربور دی چې په نورو ځايو کې خوڅه چې ان په کيسه کې هم راسره دی. ده ته زه تربور وایم دا تربور تربور دی. تربور وژل کېږي

هم نه او پردي کپري هم نه بس نو د يوه داسې موجود په خبر له سړي سره وي چې ترڅو ژوندی وي، نو ترېور هم ورته پر سر ولاړ وي.

خو زما ترېور هم زما په خبر يو شى دى. د هغه عمر له مانه کم دى، خو له ماسره يوځای خو له مانه لږ وروسته را پيداشوى دى. او چې کله مې نښى او کين لاس پېژندلى دى، نو له هماغه شېبې يې شونتۍ راپسې را اخېستې ده او ځوروي مې او زما د ښو او بدو جاج اخلي. خو زه ترې هم د ژوند په ښو او بدو پوه نه شوم.

خو اوس به د خپل ترېور خبره همدلته پرېږدم. د خپلې کوتې نکل به درته رادمخه کړم. کوټه هم د دې کور يوه خونه ده. د دې کور په خبر يوه خونه، خو هرڅه پکې شته. که څوک ورته زموږ د کلي د صايب روز کوتۍ ووايي هم کمه نه ده. خو توپير يې په دې کې دى چې هلته غواگانې هم لنگېدلې او د دونيا شيان به پکې پراته ول. هره کارروايي پکې جاري وه، خو دلته غواگانې نشته او نه هم داسې کورنۍ شته چې درې نسله دې پکې يوځای واوسي يعنې پلار زوى او لمسى. خو په دې کوټه کې يوازې زه يم او رښتيا يا تاسې به وپوښتۍ چې صايب روز يې لاشه دي؟

صايب روز زموږ د کلي يو کليوال بزگروو. ما ته به مې پلار ويلې چې هغه ستا ترېور دى. زه هغه وخت د ترېور په مانا نه پوهېدل. زموږ له کلا پورې وړاندې يې کوټه وه، خو هغه يوازې په هغه کوټه کې نه اوسېده، بلکې زوى او د هغه کهول هم ورسره وو او په يوه کوټه کې به يې سره بيش باقو کاوه. وروسته يې لمسى هم په هماغه کوټه کې رالوى شو. اوس چې په هرځای کې وي ښاد او اباد دې وي. هغه په لاپو کې وتلى سړى وو. که چېرې د لاپو په سيالۍ کې ورگډ شوى واى، نو هېچا ترې نه شوه وړاى. هغه هم زموږ ترېور وو، خو زه د هغه په باب خبرې د دې لپاره نه کوم چې خپله درنه او د هغه سپکه ووايم، بلکې زه د خپل ترېور نه سرټکوم. خو بيا هم له تاسو دې پټه نه وي چې زما کوټه د صايب روز له کوتې توپير لري.

يوه ورځ يې يو ملگري همېشه گل چې خوله يې هر وخت له خدا ډکه وه او چې هرځل يې ووينم ما ته خپل ترېور يعنې د اورگاډي په تمځای کې شېردل خان را يادوي چې په دې څو کالو کې چې تر لندنه رارسېدلى دى. اوس د گلونو په زرگونه ډوله پېژني او همېشه گل خو پرېږده چې د شېردل خان د هرې غونچې په باب يو داستان لري. او په دومره خوند يې کيسه کوي چې د هزارو يکشې کيسې ورته هېڅ دي. همېشه گل د خپل تربره د هنرمندۍ ډېره په زړه پورې يادونه کوي او په ارواپوهنه کې د هغه مهارت ستايي.

يوه ورځ يې کيسه کوله چې يوه ورځ مې د هغه په هټۍ ورپېښه وکړه. شېردل خان د وروتو ځای ته ورنږدې شو په داسې حال کې چې د گلو غنچه يې په لاس کې وه تيارسۍ.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

ولاړ وو ما وپلټه. هغه وويل ته غلی کښېنه اوس د ايم پي صايب د راتگ وخت دی. هغه په خپل کار کې ډېر ښه مهارت پيدا کړی دی. د هغه د کابل کيسې هم ډېرې په زړه پورې دي. همېشه گل ويل چې که هر نوی امر به راغی که تر دوه ورځو به نوموړی له کاره لرې شوی نه وو، نو د نوي امر په ليدو به بيا شېرډل خان ته چا نه شوای ويلی چې پر مخ دي خو سترگې دي؟

خو کله چې به همېشه گل زما کوټې ته راننوت، نو د شېرډل خان گلان به يې هېر شول. ارومرو چې زه يې هم پکې د شمندروز ليونې په څېر ميندلی وم. همېشه گل په راننوتو سره سم د واره زما د کوټې په جوړولو پيل وکړ. وی ويل: يو وخت چې زه سرباز (سرتېری) وم زما خورد ظابط صاحب ماته د بستري د جوړولو ډېر ښه چل راښوولی وو. او بيا يې په کنايې (اشارې) سره وويل: کاشکې ستا دا کتابونه په خپلو مينځو کې سره په اتفاق وايي. او بيا يې زياته کړه: څومره به ښه وايي چې که په يوځای کې راټول وای او په خپلو کې يې يو سيمينار جوړ کړی وای.

ما ورته وويل که سيمينار يې جوړ کړی وای نو څه پرېکړه به يې کړی وای؟ همېشه گل وويل: ارومرو چې پرېکړه به يې کړی وای چې ټول مال دې په غنيمت يووړل شي او بيا يې زما د لوبې وسيلې ته هم پام شو. په خدا يې وويل: نام خدا دا کوټه نه ده موزيم دی، کتابتون هم دی. د بدمنتون ميدان او لوی پخلنځی هم دی.

خو ما د هغه ټولو خبرو ته په خدا سر خوځاوه، خو د شکر ځای په دې کې دی چې هغه لا خبر نه وو چې د دې کور انگرې او شاوخوا د ډېرو څېرو مېړو کلي هم دي. ډول ډول کوټرې، مرغان، چينجي او نور گڼ حشرات او مېړي هم راځي. او پروسېکال چې شنو مچيو ځاله جوړه کړې وه، زما گاوندی سوسن جانه يې په شونډو وچيچله، لکه چې د مچي هم زما په څېر د هغې سرې شونډې خونېدلې. خو زما گاوندی ياسين خان چې اوس هم د هغې د سرو شونډو او لوڅو پنډيو په ياد راپورته شي، نو د خولې يې اوبه په وښکوراښي.

ياسين خان د خداى عجيب مخلوق دی. دی زما په خوا کوټه کې اوسي فکر کېږي چې په دې دوو کالو کې نوموړي په خپله کوټه کې جارو نه ده وهلې. ټوله کوټه يې له پلاستيکونو او ټوټو څخه ډکه ده. له دروازې څخه د وېده کېدو تر تخت پورې يوه نرۍ لاره ورغلې ده چې که قدمونه په غور وانه خېستل شي، نو ارومرو له نورو شيانو سره د تماس سبب کېږي. کله چې له هغه د اصل ونسب پوښتنه وشي ژر د برېتښ پاسپورت له جيبه راباسي، خو د خپل هېواد نوم چاته نه اخلي. دی هم عجيب مخلوق دی هره ورځ مازيگر تر لسو بوتلو پورې بير پر سر رااړوي. په کور کې په يوه نيکر کې گرځي. موږ ټول ورته درناوی کوو. ځکه چې هغه د دې فارم مشر دی د کوټرو، چينجيو او مېړو د

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

فارم له تاسو دې پټه نه وي چې زموږ د انگرې ټولې مېرې له ده نه ډيرې خوشاله دي. نوموړی په دې باور دی چې يوه حشره هم بايد مړه نه شي ځکه چې هغه د خالق مخلوق دی او واک يې يوازې له هماغه سره دی. خو دا له موږه پټوي چې ووايي زه خالق د دې حشراتو د لارښوونې لپاره گومارلی يم او د دوي ساتنه او لارښوونه زما دنده ده. نوموړی د شپې تر ناوخته موږ خوب ته نه پرېږدي، خو کله چې د ورځې له خوا زموږ د کور په خوا کې گاونډی مس (آغلې/پېغلې) ماگې په بلۍ سر ورنسکاره کړي، نو د هغې سپی ورته وغايي، نودی پرې غږ وکړي:

- مس ماگې زما ترېور (سپي) څنگه دی؟ هو از ماى کازن؟

هغې ورته د خپل سپي د روغتيا ډاډ ورکړ، خوه ورزياته کړه: د کاکا زويه کله به مېلې ته ځو؟

خو له تاسو دې پټه نه وي چې د دې دوه ترېرونو ترمينځ هم ښه رقابت ليدل کيږي. د دې دوو تره زامنو ترمينځ هم تربگني شته چې زما او زما د ترېور او د هميشه گل او شېر دل خان ترمينځ تربگني يې گرد هم نه ده. ځکه چې د مس (آغلې/پېغلې) ماگې سره د ده ترېور لکه چې کله کله د ده په اعمالو او نشه يي توکو په استعمال (څکونه) په قهر وي او پر ده انتقاد کوي او په غيا کې ورته وايي:

تا زموږ قوم وشرماوه. ارو مرو به ورته وايي چې زموږ غور ښکته چې زما او ستا د پلرونو نيکه وو. په ټول ملک کې يې يو نوم درلود، د دروندوالي او د اهلليت نوم، نو ځکه خو ټول انگرېزان د هغه د ښه سلوک پر بنسټ د مهاجرو په نسبت د سپو ډېر درناوی کوي او ته چې ډېر بدگوزاره يې، نو له تا يې لکۍ هم غوڅه کړه او دوه پښي يې هم او لکه څنگه چې د انگرېزانو پردي او غمړنگه پوټکي لرونکي بد ايسي، نو ته يې هم داسې وگرځولې چې نه خو دې لکۍ شته او نه دې په شاه وړۍ او بيا ورزياتوي:

وگوره او له ما يې زده کړه. وگوره چې زما او د نورو سپو څومره قدر دی. په هر پلورنځي کې زموږ د خوراک لپاره بېل ځايونه دي. بيل ډاکتران دي او ان د خوب ځايونه مو پاک وي. خو ته اوس جزايي شوی يې، نو ځکه خو دې له موږ توپير کړی دی چې نه د زوی خوښ يې او نه د پلار، نه د مېرمنې او نه د ورور. زموږ اسلافو (پخوانيو) هېچا ته خوله نه اچوله څوک يې نه ځورول، خو ته لکه د کابل د زمانخان کلا د کوڅو سپي د هر چا پايڅې ته خوله اچوي او په اخير کې ورته وايي:

زه هېڅکله د بې لاري سړي سره چې نور بنيادمان ترې په تنگ وي مېلې ته نه ځم. ان په لاره به درسره لاړ نه شم. زه اړ يم چې نور ترېوران راټول کړم او تا له خپلې تربگنۍ وباسم.

ارو مرو چې ياسين خان به ورته وايي چې:

بد خلقي رښتيا چې ښه کار نه دی. زه هېڅ بدگوزاره نه يم، بلکې دا د بزنس (سوداگرۍ) دونيا ده او نن خو انگرېزانو ټوله دونيا په بزنس (سوداگرۍ) ايله کړې ده او ورزياتوي چې:

((بزنس از بزنس کف اف ټي از کف اف ټي)) او بيا ورته په پای کې دليل راوړي چې زما د انگرې څرېې مېرې خوارې مه بوله دا به ارومرو زما په کار شي. گوره شنې مچۍ مې

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

څنگه په کار شوې. سوسن جانې خو ماته د سرو شونډو شربت نه راکاوه. زما په امر يې وچيچله او له شونډو يې ورته نغاره جوړه کړه. داسې بايد دا نور ادمزاد (خلک) هم زما په قدر وپوهېږي او له دې کوره بايد ورک شي.

خو لنډه دا چې زما د گاونډي او د هغه د کاکا د زوی کيسه ډېره اوږده ده. د دوی ورځنۍ ديالوگ (خبرې اترې) نه خلاصېږي. هره اونۍ دوه درې واره يو بل ته غايي. دی د هغه په ژبه پوهېږي او هغه د ده په ژبه.

خو له تاسو دې پته نه وي چې ما هم يو د تره زوی درلود، خو دا فکر ونه کړئ چې گواکې زما تر بور هم زما د تره زوی دی. کوم تر بور چې زه يادوم هغه زما د تره زوی نه دی چې په جنگونو کې رالوی شو. او د سهار چای به يې هم د پلار له ښېرو سره څښه. هغه شپون وو او ټول عمر يې په شپنۍ کې تير شوی وو. ښه مې په ياد دي چې کله به د چا څر به مېږه د هغه په رڼه کې ورگډه شوه، نو بيا به يې له واره ترې سر غوڅ کړی وو او لږمون به يې ورته اومه خوړلې وو. هغه په همداسې شان رالوی شوی وو او چې کله د کور وور او اولاد خاوند شو، نو بيا يې د خپلې مېرمنې سره اوقات (ځل) دومره تريخ شو چې ښځه يې اړه شوه چې سرپوښ ټوپک راواخلي او په وېدو يې پر مغزو وولي.

خو زما تر بور کوم چې زما اصلي هدف دی او له هغه سر ټکوم له دې ټولو لالچي دی. دی له ما نه لږ وروسته، خو له ماسره يوځای پيدا شوی دی، خو اوس پر ما راج چلوي. دی پر هرڅه او هرځای کې له ماسره وي او يو کار هم د هغه له اجازې پرته نه شم کولي. دی په بېلابېلو خبرو کې رابرسېره کېږي. په خوب کې، په وېښه کې، په لاره کې، په ناسته کې لکه زما د وجود سيوري. دا سيوري ان د وريځو په ورځو کې هم د سيوري په څېر له ماسره غبرگ روان وي. خو کله چې خپلې خوسا او گندې کوټې ته ورننوځم زما په ځورولو او چپرلو پيل وکړي. هېڅ مې خپلو رنگينو يادونو ته نه پرېږدي او چې کله په کټ کې ستوني ستاغ څملم لا زيات زما په چپرلو او ځورولو پيل وکړي. هغه د کلا د مخې يادونه د زلميتوب مينه، د دنگې کلا پر بام د سپوږمۍ شپه په ټول کرښه راکاږي. سم له واره مې بيل بيل اوازونه تر غوږو شي. د مينې اواز، د ژړا اواز، د قهر او د غوسې اواز او د هغو په اورېدو مې ستونۍ راوپرېسېږي په قهرجن غږ راته ووايي: - بيا دې څه مور مړه ده چې ستونۍ دې راډک شو، ولې او څه ته ژاړې؟

ورته وایم:

زه نه ژاړم. خپه هم نه یم، خو حق لرم چې د خپلو يادونو، سوچونو او خيالونو سره يوه شېبه راز ونياز وکړم. دمه جوړه کړم. بيا راته په جگ اواز وايي ښه نو ستونۍ دې ولې پرېښې او ډډ شوی دی؟

خو زه خوله راجوړه کړم چې ځواب ورکړم ورو مې د دروازې اواز تر غوږو شي. د يوه ماشوم اواز اورم په ورو اواز راته وایي:

نو پلار جانه ته څنگه يې؟ ناروغه خوبه نه يې؟ په ځان دې پام کوه سپورت (ورزش) کوه او د سرک په مينځ کې مه تېرېږه چې موټر دې ونه وهي.
زه ورته څه نه شم ويلی. خو خپل همزولي خو له ځانه کشر ته په ډډه اواز وایم دا زما ستونی نه، بلکې زما د یادونو او ارمانونو خوبونو او خیالونو جونگره ده. کله کله چې هغه ډډ شي، نو بیا د اوبو په څېر لاره کوي.
خو زما تر بور ما ته بیا هم ټینگار کوي وایی چې:
دا خبرې هېڅ ارزښت نه لري.
ورته وایم:

عجیبه خبره کوي. زه څنگه خپله هستي هېره کړم؟ خپل تن او ځان هېر کړم. او بیا ورته په تلوار سره وایم زما ډک ستونی زما نمجنې سترگې اوس زما د یادونو او خیالونو سرچینه ده، نه غواړم دغه چینه وچه شي. په همدې ډول مې خپلې خبرې په بیا بیا په ذهن کې انگازې کوي. په وار وار خپلې خبرې اورم هغه نه شم هېرولی.

په همدې ترڅ کې چې د خپل ترېره سره په شخړه یم ناڅاپه د ماشومانو شور او زوږ اورم. ژړا، خندا، ټوکې او ټکالې پر یو بل بې مانا او مهمل نومونه اېښودل او د یو بل پېښې کول اورم. خو زما تر بور چې کله ما وويني چې زه له یو بل کشمکش سره مخامخ یم، نو بیا مې ستونی راوپر سپړي. هغه د دې ټول حالت جاج اخلي. وروځادر راکاږي، اوږې ته یې کړي او له برېښنا جوړ سیوري د ځان پسې راکاږي. زما له کوټې نه د کړکۍ له لارې ووځي. او چې کله مې سم د واره د هغه وتو، بیرون سرک تړلې دروازې، گډې وډې کوټې ته پام شي، نو وینم چې یوازې په خپل ځای کې غځېدلی پروت او هېڅوک نه وي.

لندن، ۷_۸_۲۰۰۰

دردونه کړاوونه

د تابوت له یوه چاود څخه مې پر باران وهلې نمجنه ځمکه له ورايه سترگې ولگېدې.
تورې خاورې ډېرې شوې وې. دوه کسانو چې یوه د تابوت بر سر او بل یې کوز سر نیولی
وو، یوه بل ته وویل:

قبر به یې تیار کړی وي؟

بل یې په ځواب کې وویل: هو قبر تیار دی، ځمکه پسته ده، دا خاوره زموږ د ملک په
څېر سخته او ډېرینه نه ده چې کنده پکې هم سړی له پښو وغورځوي. قبر تیار دی او بل
تن یې ورو په غوږ کې وویل:

گوره چې په ملا صیب هم ټینګه وکړې چې اوږده سورتونه ونه وایی. یوه لنډکی سوره به
بس وي ځکه چې هوا سړېږي او د راغلو کسانو د ځورېدو سبب به شي. او بیا یې ټینګار
وکړ: گوره دېته چې د ملا په دوعاوو مړی نه بښل کېږي.

په داسې حال کې چې جنازه هم په درنګ ساعت کې قبر ته رسول کېده، هلته د تورو او
پړندو خاورو ډیرې له ورايه برېښېده. قبر کښوونکي له ورايه ستړي ستومانه برېښېدل.
ټول غلي او چوپ ول. یوه قبر کندی بل ته وویل: هاغه ده جنازه یې راوړه. بل وویل:
مړی بختور دی چې سړي په کڅوړه شو او د دې کړاوونو نه به غمه شو. ورکه دې دنیا
شي نه په راتګ ارزي او نه په ژوند کولو. بل ملګري یې توبه وويسته.

ټول غلي او چوپ ول. څو کسه په خپلو مینځو کې سره پسېدل. ډېرې زیاتې خبرې نه
وې، خو یوازې ملا په زغرده اواز خبرې کولای شوې او د قبر د جوړولو او تراشلو په
باب یې لارښوونې کولې.

زه چې په تابوت کې څه د مړینې ورهم وهلې وم او څه هم د یخنی له امله رپېدم حیران وم.
پخوا مې اورېدلي ول چې د مړي ډېره یخني کېږي. دا رښتیا خبره وه، رښتیا چې ډېره
یخني مې کېده. ژامې مې رچېدلې، لږ زېدم، خو کله چې ژوندی وم په دې راز نه پوهېدم.
زه یوازې رېږدېدل. یخني او ساړه یوازې همدا زما برخلیک ول. بل څوک پرې نه
پوهېدل. باید پرې پوهېدلی هم نه وای. زه په یوه سپین کفن کې نغښتی وم. ټولو راغلیو
کسانو زما پر حال افسوس کاوه. ټول په ښکاره خپه برېښېدل، خو په دې هم پوهېدل
چې دا خواخوږي هم زما د عمر په څېر لنډه او لږ پايښته ده. ژر هېرېږي او کومه ناشنا او
یا کومه غټه خبره هم نه ده او نه هم کوم د غندنې او ستاینې حالت دی. بس مرګ مرګ دی
که په حقه وي او که په ناحقه. خو یوشی پکې لکه د لمر څرګند دی چې هرڅوک لکه

څنگه چې يوازې راځي همداسې يوازې درومي او زما له يوازېتوب سره خو لا نورې
ډېرې کيسې هم را يوځای شويدي.

زه لا په همدې حالت کې وم چې په درنگ ساعت کې څو کسو په ورو او کرارۍ سره زما
تابوت د خاورو په ډېرۍ کېښوده. سم د واره نور څو کسان چې ملاوې يې تړلې وې را
نږدې شول. د تابوت په بر او کوز سر کې يې څادرونه او پړي واچول او په کښته کولو يې
پيل وکړ. ملا بې له ځنډه پوښتنه وکړه. ايا قبر خو به تنگ نه وي؟
يوه ځواب ورکړ. نه! ښه پراخ دی. تابوت پکې ښه ځايېږي.

ملا وويل: ورکښته يې کړئ بسم الله! مړی د ښنې دی. اوس دې خدای وښيي. نن يې د
گور شپه ده. په يوازې ډول دې نړۍ ته راغلی وو او يوازې ولاړ.
ملا يوه کوچنۍ ډبره راواخېسته. يوه بل ولاړ تن ورته ورکړه گرد او خاورې يې ترې پوه
کړې او بيا يې پوښتنه وکړه. د دې مرحوم يا خدای ښلي نوم څه دی؟

خوا کې يو چا ورته وويل: مساپرخان! ښه نوم دی موږ ټول په دې فاني نړۍ کې مساپر
يو. د مور نوم يې څه دی؟ خوا کې سړي ورته وويل: بختۍ. او وروسته يې د مړي د
پيدايښت کال وليکه. د مړينې پوښتنه يې هم وکړه، وی وېل: ده کله خپل کلی پرېښی
دی؟

يو چا ورته وويل وړم کال. ملا وويل: بس نو د مړينې نيټه به يې هم له هماغې نېټې
وکاږو. که خدای يې په هغه دنيا کې له خپلو اقاربو سره ليدنه کاته وکړي ځکه له کله نه
يې چې کلی او چم گاونډ يې پرېښی دی. مړينه به يې هم له هماغه نېټې وشميرو. کېدای
شي خدای د ده اروا د خپل کلي له مړو سره يوځای کړي او کېدای شي په هغې دنيا کې
بیرته هلته ولاړ شي. بيا يې هماغه کال وکېښ او کوچنۍ ډبره يې زما سر ته کېښوده.
داسې چې دې ډبرې هم زه لږ څه ځورولم او زما پر سر يې فشار راووړ. بيا يې غږ وکړ
دوعاو کړئ چې خدای يې وښيي!

بيا يې تختې په چټکۍ سره تېرې کړې. د تختو ترمينځ چاکونه يې په خټو پټ کړل. نا
ځاپه يو وار بيا تورتم شو. دا تورتم څو کاله د مخه هم ما ليدلی وو دا هماغه کال وو چې
ما خپل کلی کور پرېښودلی وو. هغه مهال ما هم دا ډول تورتم احساس کاوه، خو کله کله
به مې د رڼا څرک وليده. تيرايستونکي او غولونکي څرک لکه سراب داسې خو دا وار
تورتم ټوله شاوخوا ونيوله. ان تر دې چې سپين کفن هم تور برېښېده. پاس د قبر پر سر
درېهار شو. د بېلچو په لاستو يې د قبر پرېندې خاورې هوارې کړې وی ټپولې او بيا يې د
قبر پر مينځ شنه کبل کېښودل.

ملا هم يوه لنډه سوره ولوسته او له هغه وروسته يې زما د کړو وړو په باب حاضرینو ته وينا وکړه. سملاسي يې ورسره دا خبره هم ورغبرگه کړه چې اوس به له دواړو خواو دې ارواښاد ته کړکۍ بيرته شي او هغه به د بلې دونيا له ډېرو شيانو سره اشنا شي.

خو د ملا خبرې لا روانې وې چې يو بد شکله او د څوکړې ډيرې خاوند له کيڼ لورې د دېوال په کړکۍ کې را څرگند شو. وی ويل: ښه چارې! مېلمه لکه چې نوی راغلی يې؟ ښه شو چې راغلی. دا کور درته د مخه جوړ وو، ولې دې ناوخته کړ. بايد لا د مخه راغلی وای. خو خير اوس دې هم نوی کور مبارک شه. ډېرې پېښې دې په مخ کې دي. ډېر څه به ووينې، له پېښې تېښته نشته.

اول خو وووېرېدم. خو د هغه په ځواب کې مې د منلو سر و خوځاوه. هغه زياته کړه: ملا صيب ستا په سر پاس پر ځمکه ښه خبره وکړه وگړي (خلک) يوازې زيرې، يوازې ژوند کوي او يوازې مري. يوازې فکر کوي، يوازې انگيري او هر يو ايکې يوازې دی. نړۍ موسکا يې پر شونډو وگرځېده، مخ يې بل خوا ته واړاوه. پاس د قبر پر سر ملا همداسې په خبرو لگيا وو حاضرین په خپلو مينځو کې يو له بله سره وپسېدل. د ملا له خبرو سره يې دومره مينه نه ښودله لکه چې همدا يې يو بل ته ويل: ملا صيب ولې نه بس کوي هسې بېځايه وخت اړوي.

دا ټولې خبرې بېځايه دي. دا خبرې اوس د مړې په درد نه خوري. که هغه ښه سپړی وو هم به ورته وښايی او که بد سپړی وو، نو هم به خدای ورسره خپله لار وشړي. خوزه بيا يوازې شوم يو ځل مې تکل وکړ چې پاڅم، غوښتل مې راپورته شم خو سر مې د قبر پر تخته ولگېده بېرته پرېوتم.

زه يوازې وم په رښتینې دونيا وم. نور نه پوهېږم، خو دومره پوهېږم چې زه يوازې يم لکه نور چې يوازې دي. لکه هر يو چې يوازې دی، خو دا نه مني چې يوازې دی. خوزه ځکه د يوازوالي وایم چې زه اوس پوهېږم چې يوازې يم.

*** **

کله چې ماشوم وم. موږ ټول به په يوه چرگۍ راټول وو. موږ ټولو به د پلار سترگو ته کتل چې هغه خوابدې نه وي. مور به مې د نغري بلې غاړې ته ناسته وه. ټول وروڼه او خويندې به سره راټول وو. هغه وخت مو هېڅ دې ټکې ته پام نه وو چې هرڅوک به په خپله لاره درومې او هر يو به يوازې او گوښې وي. او کله چې په ډېرو او يا د ژمي په ورځو کې پیتاوو ته ناست وو. تروڼه، وروڼه، د تره زامن او ټول خپل خپلوان به سره راټول وو. همدغه راز د مور و پلار خپلوانو، هم له موږ سره په ناسته کې يو لښکر جوړاوه. هېڅ مو دا فکر نه کاوه چې گواکې موږ يوازې يو. خو حقيقت دا وو چې موږ هر يو يوازې وو. نه دا سمه نه ده، دا چټيات دي هسې بابيزه خبرې دي. خو پر دې لا زموږ سر نه خلاصېده چې دا يوازېتوب دی. يوازېتوب دوزخ دی. دوزخ بل څه نه دي، په يوازېتوب کې

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

سوزېدل دي، خو دا دی اوس هغوی ټول راځینې هېر شول. ټول پاتې شول، هرچا خپله لاره بیله کړه. څوک ورک شول، څوک سېلابونو یووړل. ځینې نور له توپانونو سره یوځای بوږبوکې شول اوڅه هم په تورتمو لارو کې ورک شول. لاره یې ورکه کړه له گړنگونو ولوېدل. په تورو تمونو کې ورک شول. لیوانو وخورل، تری تم شول او اوس دا دی زه هم د دې لارې پردیس او مساپر شوم. پر کلي د جنگ او تاراک کلونه تېر شول. د گوليو او باروتو په دندو کار کې هرچا خپله لاره ورکه کړه. هېڅوک یو د بل په لټه کې نه شول. هېچا د یو بل پلټون کې هڅه ونه کړه. ټول او هر یو جلا جلا پر خپله لاره رهي شول او دا دی ما هم خپله لاره له نورو بیله کړه او دلته راوړسېدم.

اوس دا دی ایکی یوازې په دې نوي کور کې مېلمه یم. ملا هم د قبر له پاسه څادر څنډه وهي. دوستان او اشنایان مې هم چاری او بېلچې پراوړو ږدي او شاه رااړوي. دوی ځي او روانېږي، یوازې مېرمن مې د پښو شناختو ته کښېنې او همدومره وایی. زه دې یوازې پرېښودم. ته ولې بې وخته یوازې ولاړې. تا خو وعده کړې وه چې...

ما خو درته ویلي ول چې زه یوازې مرم. یوازې، بیخې یوازې. همدومره مې ورته وویل: خو هغې پر قبر اوبنکې تویولې او په خپلو اوبنکو یې زما د قبر د نامه د غوټې کبل خړوبول بیا مې ناڅاپه د قبر نمجن دېوال ته پام شو. یو بوډا سړی چې د شونتۍ ډډه ورسره وه را بنکاره شو. پوښتنه یې وکړه. مېلمه دا ستا نوی کور دی؟

بیا یې د خپل تپوس ځواب پخپله ووايه:

- نه نوی نه دی. اوس زوړ دی. تا ته لا پخوا جوړ شوی وو. دا ستا پخوانی کور دی اخوا وگوره. ناڅاپي بیا یوه کړکۍ بیرته شوه. په یوې کړکۍ پسې بله او په بلې پسې بله ورو ورو د کړکیو شمېر ډېرېده. هرې کړکۍ یوه جلا او نوې دنیا ښوده. په یوه کړکۍ کې جوتېدل چې:

هلته څو ماشومانو په وستل کې یو بوډا سړی روان کړی وو او په غاړه کې یې ورته څادر اچولی وو. وستل د کلي په مینځ کې غځېدکی وو. له دواړو خواو کورونو څخه نارینه ښځې او ماشومان په بلیو را بنکاره شوي ول. نارینه وو چې خپل ځانونه د بلیو تر څت پټ کړي ول یو یې هم تر سترگو نه راته. یوه ماشوم چېغه کړه.

جنگ ته دی منصور روان نه توپ او نه تفنگ لري

نه د تورې شرنګ لري نه د زغرو پرک لري...

بیا یې یوه وویل: دی قصاص ته بیایی...

زه حیران شوم او ان د تن مړه وېښتان مې نېغ ودرېدل.

ده نو څه گناه کړېده؟

- دی باید اول پانسې (په دار) کړی شي بیا به وروسته په خپله گناه پوه شي. دلته رسم او دود بل ډول دی. هېچا ته د سزا له مخه هغه ته د گناه راز نه ویل کېږي، خو ده گناه کړې

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

ده. گناهکار دی، دی یوازې دی. یوازې همدې په مرگ محکوم دی. هغه مرگ ته بیایي،
حلالولو ته یې بیایي، قصاص ته یې بیایي. رڼا په لاس کې بوډا بیا راته برندي وکتل:
- دا د وېرې خبرې نه دي. هغه انسان دی یوازې انسان دی. انسان ته دوزخ د انسان په تن
کې جوړ دی ځکه خو هغه د بل بار په اوږو کې دی. هغه د بل د اعمالو محکوم دی.
یوازې انسان په مرگ محکوم دی. هغه قصاص ته بیایي، قصاص ته او په بیا بیا مې دي
شعر په غوږو کې انگازې وکړې.
جنگ ته دی منصور روان
نه توپ او نه تفنگ لري
نه د زغرو پرک لري
او نه د تورې شرنگ

دا شعر ورو ورو په ټول وستل کې پلنېده. په بلیو ټولو ماشومانو او ښځو هم زمزمه
کاوه، چوپتیا لاسېږې وه. پاس اسمان نه وو، ستوري هم نه ول، هېڅ شی نه وو. عدل نه
وو. هېڅ شی نه وو. دا بل نظام وو. یوازې جنگ ته دی منصور روان - نه توپ او نه تفنگ
لري زمزمه اوږېدل کیده. په ټول وستل کې هره کړۍ. او هره لاره همدې زمزمې نیولې وه
...

هغه راته پېژندوی سړی برېښېده. پر هغه پسې یو بل تن او په بل پسې بل... هر یو یوازې
پر لار روان وو. یوه تن وویل نور هم په لار کې دي، لاره اوږده ده. ډېر کسان وروسته
راوان دي. موږ لږ د مخه راغلو. موږ هغوی ته تم نه شو ځکه چې د هرچا لاره بېله وه.
هرچا خپله چاره لټوله. موږ هم سر په سیوري کې او دلته راغلو.

وړاندې یو بل سړی را څرگند شو. لاسونه یې بوندي ول. پښې یې هم پرې شوې وې. په
ځمکه ښوېده. په وینو کې رغېده. هغه هم قصای شوی وو. ده لاسونه پښې، سترگې
او د بدن ټول غړې قصاص شوي ول.

هغه وویل: دا لړۍ ډیره اوږده ده. چینګ داړي چې له کینې کړۍ خپل سر را ښکاره کړي
وو بیا راغی. را نږدې شو، وی ویل: جوپه دې ولیده! دې هر یو یو څوک لرل، خو
هېڅوک یې نه درلودل. دوی یوازې ول یوازې نړۍ ته راغلي ول. ته یوازې یې او هر څوک
یوازې دی، خو دا خبره ولې د چا عقل نه مني؟ دا ځکه چې منل ورته سخت دي.

هلته وړاندې وستل لوی او خورو-وور کلی، لوی او زوړ ښار، هلته یوه نړۍ یوه د دنیا
چې له ژویو او وگړو څخه ډکه وه. ټول یو مخ د قصاص لپاره روان ول. ټول په مرگ
محکوم ول. ټولو د همدې یعنې مرگ لپاره شپې سبا کړې وې. ټوله یوه عجیبه او نااشنا
منظره وه. تر کومه ځایه چې سترگو کار کاوه او ذهن یې په دې قانع کاوه چې دا ژوند یو
منظر دی. د ژوند یو انځور دی. دیو عبث او بې مانا هڅې یو تصویر....

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

بيا په سوچونو کې ډوب شوم. ياد ته مې راغله چې يوه ورځ مې کله چې د نغري پر چرگۍ دا خبره وکړه چې زه يوازې يم، زه له موره يو تن زېږېدلې يم، يو وار زېږېدلې يم. يوازې په خپلو کاليو کې راپورته شوی يم. په خپل نامه را لوی شوي يم. ما چې دا خبرې وکړې، نو ټولو زما پر دلایلو وخنډل او وی ویل: ته څنگه ځانته يوازې وايی؟ مشر زوی مې وویل: پلار لکه چې خوب ويني؟ منځوي زوی مې را ټوپ کړ، ولې زه دې په پام کې نه راځم؟ او بل زوی مې اوږې وارتولې لکه چې پلار مې سودايي شوی دی؟

هغوی دا خبرې نه منلې. اوس به يې هم نه مني ځکه چې هغوی ته يې منل سخت دي او يا خو په دې اړوند د فکر کولو وس نه لري. حال دا چې هم دا د ژوند واقعيت دی چې زه يوازې وم او اوس مې لا پخوا مړوم يا لکه چې ارواح مې دا څو کاله له هغو سره وه. نو د دې لپاره چې هغوی د يوازېوالي احساس ونه کړي. کېدای شي هغوی اوس هم دا ونه مني چې زه مړ يم. زه پوهېږم چې زه يوازې او مړ يم.

زه لا په همدې چرتونو کې ډوب وم چې ناڅاپه له بڼې خوا کړکۍ څخه د لوړ قد سپرې چې تيلي خراغ يې په لاس کې وو په هيټي اواز راته وويل: پام کوه چې په دې نړۍ کې دې کوم دوپه سپر تېر نه باسي. د هغې دنيا خبرې اوس تللې دي. ته يوازې نه يې. ما يې ځواب ور نه کړ: يوازې د هغه خبره مې واورېده. درنگ شېبه په درنو قدمونو لکه د رڼا په څېر ليرې شو. وروسته مې ورپسې وکتل، خو لکه د سيوري په څېر له ما ليرې شو. هغه پخپله يو سيوري وو که څه هم د سيوري لمن ورو ورو ورغونډېده، خو له غريز انعکاس څخه يې همدا يو شی اورېدل کېده. يوازې يو شی ... خو پخوانی سپر د شونتۍ له رڼا سره بيا را مخامخ شو وی ویل: دوی به ترڅو پورې خلک تېر باسي، ترڅو به دوی دامونه غوروي او ترڅو به د خلکو په سترگو کې خاورې شيندي؟

يو وار له ځانه سره په خبرو شوم هغه د شونتۍ والا لکه زما ځان له ما بهر ولاړ وو لکه زما ارواح چې زما په يوه اړخ کې ولاړه وي او له ما سره شخړه کوي. لکه زما خپل سيوري چې د لمر په رڼا کې ځان ورکوي. داسې چې تېر بېکاره شي. رڼا هم د دې لپاره له ځانه سره گرځوي چې خپل جلاوالی وښايی.

«ما درته د مخه ويلي ول چې ته يوازې يې، ته بل څوک نه لرې. خپله پخپله يې. په هېڅ نړۍ کې، نه په دې دنيا او نه په هغې کې. له تا نه څه نه پاتې کېږي، يوازې يو عذاب در سره پاتې کېږي. هغه عذاب چې ته ورسره مخامخ يې. هغه عذاب چې ته پرې محکوم يې چې بايد وی زغمې او وي گالې کوم چې ته يې ويني، تا وزغمل او يا ته يې زغمې. هغه عذاب او رنځ چې د شېبو په بڼه او تنسته کې لکه د اوبو پوکانۍ، لکه د باد

برېږه کي لکه سيلۍ تير شو او تېرېږي، خو تلل (وزن) کولی يې نه شي چې خومره دروند وو ...»

خپلې خبرې اوږدوي وايي: ايا ته اوس پوهېږې چې ته اوس چېرته يې؟ اړومرو له ځانه سره ناخبره يې او داوسني ځای او محل په باب درته څه پته نشته. ته پريو بې پټې او بې نښې ځای کې پروت يې. تا خپل هویت له لاسه ورکړی دی، داسې لکه د ځمکې پر سر چې دې نه درلود. دلته يې هم نه لرې. نو راځه همدلته پرېوځه او بس ځکه چې بې له هغې هم پر هېڅ بدل شوی يې. ته په داسې تله کې پروت يې چې يوې خوا ته د هېڅ وزن دی او بل خوا ته يې، هېڅ او هېڅ مساوي او يو برابر درې.

خو زه لا په خپل نمجن قبر کې پروت وم چې ډېر خپل خپلوان، قوميان، همزولي او کلیوال مې وراسته هډوکي وليدل. يو يو مې پوښتنې ته راتلل. په همداسې شېبو کې مې خپله اروا لکه خپسۍ سپېره رادننه شوه، ژبه يې بنده بنده کېده ... ويل يې اوس کوروکلي ته ارامي وه. ستا خيرات يې کړی وو. د جمعې شپه يې کړې وه، ډېر کلیوال دې د اوسېدو په کور کې راټول شوي ول.

ټولو دوغاوې درته کولې، خو نوره ژړا او انگولا پای ته رسېدلې وه. اوس ارامه ارامي وه. پلار دې هم د راغليو سره ستا لاس نيوه (فاتحه) اخېستله. نېکه دې هم غلی ناست وو، د نېکه نېکه دې هم په يوه کونج کې پروت وو، امسا يې دېوال ته ولاړه وه. دوغاوې يې درته کولې، ستا فاتحه يې اخېستله. بوډۍ مور دې هم درته جنتونه غوښتل. ستا ټول تېر نېکونه او مشران ستا د دوغا په تېر ناست ول. هغوی همدومره وويل: «هغه دې خدای وېښي. ښه سړی وو.» د تللو لاره حق ده اوس د تل لپاره ولاړ.

هغوی ټول کتار ناست ول او ټولو ستا د کړو وړو يادونه کوله. د وروستي ځل لپاره يې ستا ياد کاوه. ټولې ارواوې هلته پنډې وې. زه هم هلته د هغوی په مينځ کې تېرېدم را تېرېدم. زه يې نه ليدم، خو دومره يې ويل: هغه يوازې دې نړۍ ته راغلې وو. يوازې لاړ. يوازې ...

د يوازې غږ همداسې له ټول کلي کوره پورته وو. دلته په هديره کې هم پورته وو. او دننه په قبر خو د يوازېوالي نښه ده. همدا غږ له هرې خوا غوږ ته راته ان زما له تنه. د قبر له ديوالونو. په بهر چم او گاونډ کې په دننه اوږده وستل کې په لارو کې. له هغه اوږده کتار نه، له هغه ماشومانو نه، له هغو قصاص شويو وگړو نه. له مانه، زما له کفن څخه او له هغه کوچنۍ ډبرې چې ملا پرې په گوته ليک کړی وو او زما سرته يې اېښې وه. پاس اسمان او لاندې ځمکه کې همدا يو اواز د يوازېتوب بيا بيا په ورو ورو زما اروا د هغه

سيوري په خبر د لمر له وړانگو سره چې د کړکۍ د هېندارو له لارې را ننوتې وه يوځای شو او يوازې يې د يوازېتوب کړاو ته پرېښودم.

هغه لکه زما ساه او زما ځان دا کيسه يې په بيا بيا زما په ذهن کې را ژوندۍ کړه. د خپل برخليک د ويلو ټينگار يې وکړ. زه يې هماغه ډول يوازې پرېښودم. زما له څنگه ناڅاپي تری تم شو.

همدومره يې وويل: نور زه او ته هم سره جلا يو. خوب يوازې خوب نه وي، بلکې د انسان د وجود نيمه برخه وي. د واقعيتونو انعکاس وي. همدا يې وويل: بيا مې نه شې ليدلای زه درنه لارېم د خدای پامان.

لندن، ۲۰ جون ۲۰۰۴

د شگو کوټ

دېره لکه اوږده تراړه، لکه د يوه ماشوم شلېدلې تنې داسې اوږده غځېدلې وه. د دېرې بر سر ته پخوانی زوړ جومات ولاړ وو. د جومات دروازه لا پخوا ماته شوې وه. يوه تمبه پې يې د دروازې مخې ته ولاړه وه. د جومات د بام ناوې کښته راځوړنده برېښېده. د ناوې لاندې دېوال هم د جرې او بارانونو په وسيله کنده شوی وو. د دېرې بر سر په چنار ښکلی وو. هغه ډېر دنگ چنار وو. دومره چې چا به يې بر سر ته وکتل، نو د چا خبره خولۍ به يې له سره لوېده. د چنار دنگې لښتې له اوچت غره له قد سره سيالي کوله. چنار د دېرې او د کلا د لويي او عظمت نښه وه، خو اوس يې ډېر چينجن شوی وو او غومبسو پکې ځاله کړې وه.

شيرينه او الماس دواړه تنکي ماشومان ول. د اوو اتو کالو به ول. په شگو کې په لوبو اخته ول. د دېرې او زاړه جومات چې خلک به ورته په پاتکو (زينو) ورختل او لمونځ به يې پکې کاوه. د هغه شاته يې د اينځرو گڼې ونې ولاړې وې. اينځرو پانې کړې وې، ښې گڼې پانې يې کړې وې. پانې يې ډېر گڼ سيوري جوړ کړې وو. د پانې تر مينځ ډېر ښه بوي تر سپرمو کېده. په خلکو کې دا باور وو چې د اينځرو ونې چې تازه پانې وکړې، نو گل هم کوي او دغه گل هر چا ته ځان نه ښايي، بلکې يواځې د ((برخې خاوندان او لوی کسان)) دغه گل په سترگو ليدلی شي. خو شيرينه او الماس په دې راز هم نه پوهېدل. هغوی هسې د دې ونو سيوري او په شگو کې خيالي لوبو کولو ته خوښ ول.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

لویه ویا له وچه پرته وه، خو له ویا له لاندې شېله یا خوړ په شرک او زور سره بهېده. شگې په ویا له کې ډېری پرتې وې. د ویا له بند سیلاب وړې وو، خو د ماشومانو لوبې څه وي؟ پړندې شگې به یې ډېری کړي. دواړه پښې به یې پکې ننه ایستې. بیا به یې شگې په لاسونو پښې ډېرې وټپولې او چې ډاډه به شول چې اوس کلکې شوې دي، نو ورو ورو به یې ترې پښې راوویستلې. او په خوشالۍ به یې چیغې کړې دا دی زما کوټه ودرېده. څومره ټینګه ده، دانه وړانږې، دا کلکه کوټه ده او شیرینې به هم ورته وویل:

نو چې داسې ده چې او به هم راشې وړانه به نه شي؟

اوبه نه راځي، اوبه دلته څه کوي؟ لیونۍ یې ته لیونۍ یې؟

او هغې به ورته بالمقابل وویل: ته هم لیونۍ یې، ته هسې اوتې بوتې وایې. او بیا به هغې هم په خپلو پښو شگې واچولې. پښې به یې وټپولې او چې ډاډه به شوه، نو ورو ورو به یې پښې راوویستې. د پښو په راویستو به یې یو دم چیغې کړې. واه زما کوټه هم ودرېده. څومره ټینګه ده؟ دانه وړانږې. دا کلکه درېږي. دا زما کور دی، دا زما جونګره ده او دا زما....

د شگو کوټنۍ د هغوی د خیالونو او سوچونو دنیا وه. دا کار او دا ډول لوبې دوی هر وخت تکرارولې. هره ورځ به دوی لوبې کولې. دوی به کوټې جوړولې، لکه د واقعي ژوندانه په سوچونو به یې جوړولې.

هو دوی ماشومان ول. په ماشومتوب کې دوی د پاڅه او تېر عمر لپاره تصورات (سوچونه) درلودل. عبث تصورات (سوچونه) د ابدیت تصورات (سوچونه) چې هېڅکله ځای نه نیسي.

د پشه کال په گرمۍ کې توده برو راوالتو. شیرینه د لوبو پر مهال خوب یوړه د سوکرک چنډه (کتره) یې له لاسه ولوېده. پښې یې هماغه شان په شگو کې پاتې شوې، خو الماس د اسمان له نادودو نا خبره وو. هغه یوازې خپل حرص او د خپلو مانیو تلوسې پر مخه اخیستې وو. په بې بارانه اسمان کې په وچ او د کمو اوبو پر خوړ په درنګ ساعت کې زورور څر سېلاب راووت او تر هغه چې الماس سترګې اړولې او د منډې لپاره یې ځان تیاراوه د سوچونو له مانیو سره اوبو لاندې کړل او بیا یې مړي په چرونو کې هم ونه میندل شول.

لندن، ۲۰۰۵ کال د اپریل ۳ نېټه

د هغه سيوري په نوم چې يوازې توب ته مې نه پرېږدي

انځورونه که هېنداره

لا مې د ټولې ورځې د سترېا له لاسه سترگې نه وې ورغلې، په درنگ شېبو کې د لنډ عمر ټوله تنسته راټوله او بيا خوره شوه. شپه تر نيمايي اوښتې وه، سکوت او چوپتيا پر هر څه لاسېږي وه. ما يوازې د خپل زړه درزا اورېده، احساس مې کاوه چې زما د تورتمې کوټې دروازه بېرته شوه بې له اجازې او ټک ټک بېرته شوه. زه وېش نه وم، وېده هم نه وم. په يو بل شان حالت کې د خوب او بيدارۍ ترمينځ حالت کې، د خوب خپسکه مې په ستوني ناسته وه. هرڅومره چې پېښې خوځوم نه يې شم خوځولی، ټول تن لاسونه او پښې مې په زنځيرونو تړلي دي. زړه مې تنگي کوي. ساه مې بنده بنده کېږي، خو د دې وس نه لرم چې ځان و خوځوم، ژبه مې گونگه ده. په تنه او بنده ژبه هېڅ نه شم ويلی، هم د رازونو د ساتلو وېره او هم د ذهن د پيټې د سپکولو ستونزه د واړه مې په مړۍ زور اچوي.

کوټه تياره او تورتمه ده، شمه لا له مخه مړه ده، تنگه او تورتمه کوټه چې هرې خوا ته پکې کاغذونه او کتابونه دلۍ پراته دي. د دې دونيا پر سر يوه قبر ته ورته ده. يوازې د کوټې د پنډې پردې له ترازۍ د لندن د بې باوره اسمان د سپوږمۍ رڼا په کوټه کې لاره کړې، او په دې ډول يې د کوټې د تورتم زړه چولی وو. شپه له پخوالي تېره وه، خو په دې حالت کې مې انگېرله. فکر کوم چې يو بنيادم يا د هغه سيوري يا د هغه روح په يوه ماشومه خپره کې له اجازې پرته کوټې ته راننوخې. ورو مې د کټ پښو ته درېږي. زما د تړلو پښو غټه گوته يعنې له کومه ځايه چې ساه اول په وتلو پيل کوي نيسي او ټينگار کوي:

راته وايې - څو وارې مې درته ويلې ول چې ما ته د لوبو يوه گوډۍ (نانځکه) جوړه کړه، جوړه دې نه کړه نه، نه. دوه نانځکې (گوډۍ) مې درته ويلې وې، خو تا ما ته هېڅ جوړې نه کړې. ما پرې لوبې کولې، ما په بخملي ټوټو کښېنولې، خو تا دا کارونه کړ. ما داسې گوډۍ (نانځکې) غوښتلې چې واده يې ورته وکړم او نور ماشومان يې هم سيل وکړي، خو تا هسې سر و خوځاوه او جوړې دې نه کړې. اوس زما د نانځکو ټوکړۍ تشه پاتې ده او زما د نانځکو (گوډيو) خيالي کور هم تالاولا دی. ټوکړۍ يې هم تشه پاتې ده، اوس نه پوهېږم چې چېرته ده اوس لا درکه ده....

خو په بنده ژبه مې ورته همدومره وويل:

د نانځکو (گوډيو) جوړول گناه ده، زه يې د جوړولو په چل هم نه پوهېږم. نه پوهېږم څنگه جوړېږي. خير دی اوس د نانځکو (گوډيو) جوړولو وخت نه دی، بيا يې په ټينگار د

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

پښې له غټې گوتې له کومه ځايه چې ساه له هماغه ځايه د وتلو حرکت پیل کوي ونیولم،
راته وویل:

خیر چې داسې ده، نو ما ته انځور وکاره یو ښکلی انځور، ورته مې وویل:
ایا ستا انځور وکارم؟

د حیا پرده یې پرمخ خوره شوه، وی ویل: نه، نه...

خو یو انځور، ورته مې وویل:

گوره یو خو زه انځورگر نه یم او بله دا چې ستا له ښکلا نه انځورونه، قلمونه او هرڅه
عاجزه دي. کاشکې زما په گوتو کې داسې متره وایی چې دا کار مې کړی وای. له بده
مرغه چې نه یې شم انځورولی ځکه چې زه انځورگر نه یم.

- «زه پوهېږم ته ښه انځورگر یې. زما انځور کښلی شې خو نه یې باسې»

- باور وکړه زه ستا انځور نه شم کښلی. زه ستا د انځور له کښلو ډېر عاجزه او ډېر بېوسه
یم.

بیا یې زما د تړلو پښو غټه گوټه و خوځوله ژر کوه زما انځور وباسه. ما ته یې همدا نن
و کښه ځکه چې زما ورته ډېر ځله ده. ډېره تنده مې ده. دا به ما ته همدا نن رسموي ما ته به
یو ثبوت وي. زه یې دې ټول عالم ته ښایم. ټول چم گاونډ ته او ټولو خپلو پردیو ته یې
ښایم. او دا ورته وایم چې دا زما انځور دی چې زما انځورگر ما ته کښلی دی.

زه د هغې د ماشومتوب ټینګار د هغې د روح او سیوري سره خبرو نور هم پر سر
واخېستم، نور هم را ته ځان عاجزه او بېوسه ښکاره شو لکه د یو بندي په څېر، لکه په
پنجره کې د یوه مرغه په څېر چې یوازې د لیدو سترګې اړوي را اړوي. او په هرڅه کې
ازاد الوتل ویني، خو په خپل بېوسه ځان یې افسوس راځي. ورته مې وویل:

ته باید وپوهېږې چې زه د انځورگرانو په پل درومم. ښه انځورگر نه یم او د واقعي او
رښتیني ښکلا انځور نه شم کښلی. زه د روح او ستا انځور چې په سترگو لیدل کېدای نه
شي نه یې شم کښلی. زه څنګه کولی شم په نیمایي ادراک سره د یوه بشپړ تن د یوه روح
او جسم انځور وباسم او هغه هم ښکلی انځور کړم. په داسې حال کې چې د هغې خپله
ښکلا ډېره او چته ده، خو هغې په همدې ټینګار کاوه.

- «داسې یو ماشوم وکاره چې اوبښکې یې په انګو راروانې وي. د ماشوم غټې ښکلي
سترګې او گرد ښکلی مخ وي او ژړا یې په انګو لارې کړې وي. په ژړا یې ورو ورو
سترګې کوچنۍ کېږي. یو څه ته گوري داسې څه گوري چې یوازې خپله یې ویني او د زړه
په سترگو یې ویني. کله لمر ته کله د ستورو ډک اسمان ته گوري او کله هم د پراخو
سمندرونو په څپو کښته پورته کېږي او هرڅه ته چې گوري هلته یو څه ورک لټوي داسې
چې بوي احساس او مینه یې د خپل تن په وینو او څولو کې هم احساسوي.»

-خو زه د دې ټولو خبرو په وړاندې ډېر بېوسه يم، داسې چې هرڅه ته گورم، خو د اظهار وس يې راسره نشته. خو هغه سيوري بيا هم ما له غټې گوتې نيسي او د انځور د كښلو غوښتنه كوي.

له ځانه سره ورو په كټ كې اوږم، لاسونه او پښې مې كلكې تړلي احساسول، په سترگو مې توره پرده وه، له ځانه سره مې وويل: لكه چې دا زما خپل روح دی. اوس زما له تنه الوتې دی او غواړي چې له ما او زما له تنه كسات اخلي، خو هغه راته په ټينگار وايي: گوره دا دی درواخله د مېز له سره كاغذ او پنسل رااخلي او وايي: د ټوټو نانځكه (گوډۍ) خو دې راته جوړه نه كړه. د نانځكو (گوډيو) جونگړه دې راته په لغته ووهله و بجاړه دې كړه، خو اوس ما ته يو انځور وكاږه. په همدې كاغذ او پنسل يې وكښه... ورته وايم: څنگه يې وكاږم؟

يوه ناوې رسم كړه، يوه ماشومه ناوې چې لاسونه يې په نكريزو سره وي او له هغې سره يوځای مينه احساس او رښتينواله هم وكښه. داسې انځور چې هم د عطرو بوي ولري او هم د ناوېتوب احساس او عاطفه.

-درته ومې ويل چې زه له دې خبرو اوس بېوسه يم. زه په ښوونځي كې هم په رسم كې بېوسه شاگرد وم. ما نه شوای كولى چې رسم وكاږم، خو زه ستا سيوري ستا روح... زه درسره مرسته كوم ته پيل وكړه. ورته وايم ښه نو څوك او څنگه انځور؟ احساس او مينه له انځورونو ډېره اوچته ده. د دې لپاره خو تراوسه د هنر پرښتو كوم رنگونه نه دي پيدا كړي.

-نو چې داسې وي او د ناوې د ښكلا په نكريزو سره لاسونه د لونگو ځوندي د هغې سرې شونډې ښكلې سترگې نه شي كښلې، نو بيا يوه مور انځور كړه. يوه داسې مور چې د خټو لويه ټوكړې يې پر سروي درېيم پور ته يې خېژوي. هلته د كوټې بام اخبروي چې د سپرلي بارانونه او توپانونه يې كوټه راونه څخوي. په كټ كې مې پښې وغوځولې له ځانه سره مې وويل:

شيطانه كور دې وړان شه! هغې ورو ځواب راكړ:

چېرته چې رښتيني مينه احساس او صداقت وي هلته شيطان له شرمه هم نه ورځي. هلته چې زه بيدار يم ستا د روح شيطاني برخه په سترگو نه ښكاري. اوس زه يم، زه د دروازي له لارې نه يم راغلى. زه د پردې د ترازې له لارې د سپوږمۍ له رڼا سره راننوتم او د انځور پسې راغلم چې نن به ما ته انځور كاږي. زه خبره يم چې تا د نورو انځورونه كښلي دي، خو زما دې تراوسه نه دی كښلى. بيا ورته وايم:

نوزه څنگه انځور وكاږم؟ ته يې راته وښايه!

-خير چې داسې ده د يوې داسې نجلۍ انځور وكاږه چې پښې ابلې په يخو واوړو كې د خپل راتلونكې په لور منزل كوي، خو گوره چې د هغې مينه او ښكلا هم انځور كړي او

انځورونه كه هېنداره

محمد اكبر كرگر

يا داسې څوك چې د سرپو په نينو لوڅې پښې ږدي او ترڅه لوگي يې دماغ سيزي، خو خپله لاره لنډوي او د چا پروا نه ساتي.

خبره ورغبرگه وم: زه به سپينې واوري وکارم. د سرپو نينې به هم رسمي کړم. د لوگو دندو کار به هم وکښم، خو ته بايد وپوهېږې چې ښکلا مينه او صداقت په دې تورو قلمونو نه شي کښل کېدای ځکه چې د قلمونو رنگونه تور شنه او سره دي. مينه رنگ نه لري ښکلا له رنگونو او چته ده احساس او عاطفه خو لاڅه کوي....

- نو يو انځور بايد اړومرو وکارې، ځکه چې زه بايد دا رسم له ځانه سره ستا د نښې په توگه ولرم. بې ځوابه پاتې شوم.

بيا يې راته وويل: ولې غلې شوې؟ خبره واوړه! که ته له دې ټولو عاجزه يې، نو د خپلې مور انځور دې وباسه د هغې مينه انځور کړه، د هغې د پيو خوند رسم کړه. د هغې مينه او احساس انځور کړه او د هغې د مينې کور انځور کړه. بس دا به د هرڅه لپاره ښه مثال وي.

بيا مې خوله راجوړه کړه او ورته ومې ويل:

څو وارې مې درته وويل چې: زما پښې تړلې دي، زه بندي يم. زما په ستوني خپسه ناسته ده، زندي کوي مې. زما لاسونه تړلي دي. ټول تن او ځان مې په تېرو سيمونو باندې تړلی دی. په پښو کې مې هتکړې (ځولنې) پرته دي. زه د ازادۍ او اختيار بندي يم. د مدنيت مساپر او لاروی يم....

زه اوس له بده مرغه له دغه ډول انځورونو له کښلو عاجزه يم. ته بايد وپوهېږې چې مينه احساس او د مينې بوي خوند او لذت د انځورونو کار نه دی او نه خو انځور د دې جوگه کېدای شي چې زموږ د نننۍ دنيا هېنداره شي. خو زه اړ يم چې تا ته داسې سوغات درکړم چې په هغه کې ستا ټولې پوښتنې حل شي.

زما په خبره لږه حيرانه او وتره شوه ويې پوښتل هغه نوڅه دي؟

مه وارخطا کېږه! هغه داسې ډېر د حيرانۍ شى نه دی، خو کولى شي چې د وختونو په اوږدو کې ستا ټولې پوښتنې ځواب کړي او د زړه سوبه دې پرې وشي. په هغې کې يوڅه رازونه دي او بيا مې ورو په ختو (ټوټو) کې تاو کړي. هېنداره يې د بالښت له لاندې راويستله. ورو مې ورکړه واخله. اوس د انځور پرځای داواخله. په دې کې ټول انځورونه شته هغې په بې پروايي سره واړوله وويل: په دې به څه وکړم؟

- دا زما د مور د لاس نښه ده هغې ډېره پخوا ما ته راکړې وه ما ته يې ويلې ول:

زما د لاس دا نښه وساته چې اړ نه وي چا ته يې مه ورکوه. هېچا ته يې مه ورکوه. وگوره په دې کې هرڅه ښکاري، هغه ورته خير شوه. په هېنداره کې يې د ځوانۍ او پېغلنوب مستي او ښکلا د ژوندانه د پېښو داستان د ناوې او هلک د لومړيو غلچکيو ليدو

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

انځور د زړونو درزا د ښکلا رنگونه د مینې او احساس انعکاس او هرڅه موجود ول.
ورته ومې ویل:

په دې هېنداره کې ښه څیر شه، زړه پکې لیدای شې. یو تن پکې لیدای شې. د مینې او احساس په خوند سربېره د یوه انسان ټول عمر لیدلی شې چې څرنگه پیل کېږي؟ څرنگه پخوالي ته رسي او څرنگه د بېلتانه او جلاوالي ترڅه زهر له ستوني تېروي؟

هغه په هېنداره کې د مخ په کتو بوخته شوه او د ژوندانه یوه نسبتاً اوږده ماضي یې پکې ولیده.

شپه تر سهاره رسېدلې وه. د سپوږمۍ د رڼا تناب ټول شوی وو او د لمر څړیکې ته یې لاره پرېښې وه، خو زه د یوه ستړي او اوږده مزله د لاروي په توګه چې د دمه ځای په لټه وي. د ژوندانه خوره وهلي دېوال ته تکیه شوم او د تېرې شپې اوږده سفر ته په چرتونو کې ولاړم.

لندن، ۲۱ د نوامبر ۱۹۹۹

ورکه لاره

د موټر ټولې سپرلۍ په درانده خوب ځنګېدلې، خو کله چې موټر د پښه نیولي لاروي په څېر د صنعتي پارک له سیمې د کابل جلال آباد لوی لارې ته ورننوت. له لیرې یې خپل ګرځندیتوب نور هم لږ کړ. هلته وړاندې یو سپری له دوو درې ماشومانو سره د سرګ پر څنډه ولاړ وو. لاس یې موټر ته نیولی وو او په پرله پسې توګه یې د لاس په اشاره د موټر د درېدو غوښتنه کوله. هغه ته په نژدې کېدو سره موټر تم شو. څه نا څه د پاڅه عمر سپری چې لوګو وهلي کالي یې په تن او پکول یې پر سر وو. په داسې حال کې چې یوه ماشومه یې په غېږ کې وه له دوه نورو ماشومو جینکیو سره موټر ته راوخت.

ورو د چلوونکي په غوږ کې وپسېدل. له جیبه یې یوه څه پیسې راوویستلې او چلوونکي ته یې وروښودې. همدومره پوه شوم چې وی ویل:

همدومره لږم یخني ده، جنگ دی، نورې راسره نشته پر ما ډېر بد ساعت دی. چلوونکي لومړی دوه زړه شو لکه چې په لږه شېبه کې د جنگ یخنی ماشومانو او د خلکو د بد ساعت او بدې ورځې جاج واخېست. بیا یې ورته د تایید سر وخواوه یوه خبره یې وکړه: څه هلته په څو کې کښېنه دغه هم مه راکوه.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرګر

موټر ته د نوي راختلي سړي اکر ډېر وران وو. رنګ يې الوتې او د چا خبره تک زېر
تنبستېدلې وو. د ماشومانو هم شونډې وچې وې. درې ماشومې نجونې چې يوه پکې لږه
غوټه کي. وه په څنګ کې کښېنولې. د لاساينې لاس يې ورته پرمخ رابښکود. يوه ډېره
کوچنۍ چې د مور له ټټيره راجلا شوې وه. په غېږ کې کښېنوله، پرمخ يې ښکل کړه. د
هغې په ښکلولو سره يې سترګې نمجنې شوې، خو خپل صبر او زغم يې له لاسه ورنه کړ.
شاوخوا يې وکتل د موټر ټوله سورلۍ. نوي راختلي سړي ته ځير وه. نوموړی زما ترڅنګ
ناست وو. زما هم زړه صبر نه شو ورو مې ترې وپوښتل. صيب تاسې د کوم ځای ياست؟
ما چېرې ليدلې يې.

- هو زه د کونړ يم.

ارومرو به مود کونړ پر لاره ليدلې وي.

- هو کېدای شي زه د کونړونو د ولايت يم دلته په کابل کې افسروم، خو اوس... او بيا يې
سور اسوبلی وکښ.

- پوه شوم لږ لږ مې ياد ته راځي.

- وښه ستا نوم؟

- زما نوم خان مامد دی. څو کاله وړاندې په دې ودانيو کې زما دنده وه (لاس يې د حربي
پوهنتون ودانۍ ته ونيوه) دلته استاد وم.

خو خان مامد بيا له خپلو ماشومانو سره بوخت شو. د وړې ماشومې نجلۍ په لاس کې
چې يوه وچه کلکه مړۍ (ډوډۍ) يې نيولې وه کله به يې خولې ته وروړه او کله به يې پلار
ته ونيوله. چېغې به يې سر کړې او د پلار په غېږ کې به يې لالچ پيل کړ او د غټې خور
غېږ ته به يې ځان اوږد کړ.

د ماشوم په ګونګه ژبه نور څوک نه پوهېدل. يوازې پلار او دوه نورې ماشومانې
پوهېدلې. د وړې نجلۍ له لالچ سره به دوه نورې نجونې چې د موټر له ښيښې به يې بهر
کتل پرېشانه شوې، غلې به شوی او د ماشومې په د لاسا کولو به يې ځان مشغول کړ.
خان به کله ماشومه د هغې غټې خور ته ورکړه او کله به يې بېرته واخېستله. هغې به هڅه
کوله چې پام يې وربدل کړي. همدا به يې ورته تکراروله.
هاغه دی توتو وگوره پټي کې گرځي. وگوره هغه سړی چې ټوپک يې په لاس کې دی،
ورته وگوره څومره غټ ښکرونه لري. هاغه ده مورجانه راغله. د مور په اورېدو سره به
ماشومه يو دم غلې شوه او حيران حيران به يې وکتل.

موټر په توندۍ سره د ماهيپر له پېچومي رابښکته کېده، خو په موټر کې به ځېنې سواره
کسان د ماشومې له شور او ځوږ نه نارامه شول، خو ځېنو نورو به ځانونه چوپ او غلي
نيولي ول. چلوونکي به هېڅ نه ويل او نه به يې د نجلۍ د شور په باب څه اندېښنه کوله.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرګر

موټر بڼايسته ډېره لاره وهلې وه. د گوگا منډي دوکانونو ته راوړسېده، پخه غرمه شوې وه. لږ مزله خو ناهمواره سرک ټول له اده بده ويستلي ول. خو نجلۍ د موټر د جمپونو او ټوپونو پر اثر لکه وزر ماتې مرغه سترې ستومانه تالې والې د خپل پلار په غېږ کې پرېوته او وېده شوه. پلار يې ورته د خپل څادر په پيڅکه پزه پاکه کړه. گاډۍ ودرېد ټوله سپرلۍ د غرمې ډوډۍ او د ماسپښين لمانځه ته کښته شوه.

خو خان په موټر کې پاتې شو ترې مې وپوښتل: څه چې کوز شو ډوډۍ نه خورې؟ هغه ځواب راکړ: يره خوا ته مې نه کېږي.

برېښېدل چې ماشومان هم نارنهور ول. زه هم د خان له خبرې سره پښه نيولۍ شوم له ځانه سره مې وويل لکه چې پيسې ورسره نشته. زړه مې لوی کړ او بيا مې وپوښته: - ما ته ډېر او تر او ناارامه ښکاري. بيا مې د پيسو ست سلا ورته وکړه، خو د هغه په فکر او روان کې د ماشومانو لوږه د هغه بېوسي او له بلې خوا د هغه غرور سره د خيرو شر په څېر په اوږده شخړه اخته وو. د هوټل نوکر راغی او بيا د ماشومانو لپاره ډوډۍ راوغوښتل شوه. او له هغه وروسته خان خپله غمناکه راوسپړله:

- هو زه او بيا يې اسويلی وکېښ. اوس حيران يم چې په دې تنکيو ماشومانو څه وکړم او چېرته ولاړ شم. - خبره څه ده؟

- پروني جنگ راته ټوله هستي تباه کړه. هر څه يې را نه په خوشېبو کې واخېستل.

ورته حيران شوم. هغه په بند ستوني خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

- پرون چې د هوايي ډگر په لور د راکټونو زور شو. يو نالتي زما د کور په انگرې کې ولگېد. زه د دې درې ماشومانو سره په کوټه کې وم.

مېرمن مې په انگرې کې په کاليو وينځلو بوخته وه، توغندی نېغ د هغې پر سر ولگېد. ټول تن يې ورته دانه دانه کړ. د غوښو بوتۍ يې د راټولولو نه وې، بلکې پر دېوالونو نښتې وې. همدومره مې وکړل چې په انگرې کې کنده وباسم او په کمپله کې د هغې غوښې راټولې او هلته يې خښې کړم.

هو هغه مې خاورو ته وسپارله. نژدې يوه گاوندې راسره مرسته وکړه. له هماغه څښتو چې هغې ترې نغری جوړ کړی وو پر قبر مې ور ډېری کړې.

او بيا يې ستونۍ ډډ شو، ماشومانو ته يې د سترگو له لاندې وکتل:

- اوس نو کور د هغې مړستون دی لکه چې ټول کلی او کوڅې اوس زموږ د خپلو خپلوانو مړستونونه دي. زه هم د نورو په پل له خپلو دريو ماشومانو سره په نامالومه لار راهي شوم. نه پوهېږم چې اوس چېرته لاړ شم او په دې ماشومانو څه وکړم؟

ګونګوتان

نن سهار چې مې له کړکۍ نه بهر سړک ته وکتل، نو په ټول چاپېريال توره تياره خپره وه. سړکونه شاړ او خالي پراته ول. دواړو خواوو ته د کوچنيو ګاډو قطارونه ولاړول. لا تور سهار وو. امه شمه نه وه. تور سړک د پولادي او خړو کورونو په مينځ کې لکه تور بڼامار اوږد غځېدلې وو. يو نيم ګاډی به د خپلو سترګيو په رڼا سره وځلېده او د هغه په تېرېدو سره به بيا چويتيا خپره شوه. اسمان هم د تورو باراني وريځو پندونو اخېر کړی وو. فکر کېده چې دا تور تم په خلاصېدو نه دی، خو په پرله پسې توګه د تور تمونو ليدلو ستونی خفه کاوه. په تېره هغه چا ته چې هرڅه ورته پردي وي. ان په څنګ کې نږدې ګاونډی هم د مخ په مخ (مخامخ) کېدو په وخت د شونډو مسکا کوي او کله ناکله چې يې زړه وغواړي يوازې د هيلو (سلام) غږ کوي. هسې خو د لندن اسمان ټول منی او ژمی وريځ وي، خو چې د څو ورځو لپاره په پرله پسې توګه اسمان وريځ وي او لمرونه ليدل شي، نو بيا د سړي حواس نور هم مړ ژواندي کوي او د ژوندانه سره مينه او اشتياق (اشتيا) ورو ورو کموي.

په همدې زړه تنګۍ او نفس (ساه) تنګۍ سره د چايو د تيارولو لپاره پخلنځي ته ورننوتل. هلته بېګاني لوبښي له خوراکي شيانو ککړ پراته ول. د مېزونو سر ټول چټلو لوبښو او تورو حشرو نيولی وو. پښه نيولی ورته ودرېدم. غوږ مې ورته کېښوده د ټولو ګډو وډو لوبښو سره سره بيا هم ما هېڅ لاس ورنږدې نه کړ. يو ډول نامحسوس اواز مې تر غوږ شو. په کور کې، بهر او په انګړ کې هېڅ ښکالو نه وه. توره خړه وه، لمر خو هسې هم نه وو، رڼا ورکه وه. اسمان تک تور وو، ځمکه هم ورسره توره وه، خو يوازې خراغونو په سړک کې سترګونه وهل.

لږ نور هم ځير شوم. د پخلنځي د دېوالونو په سوريو کې د کور د ډېرو پخوانيو ګونګوتانو (کاکروچانو) د شور زوږ ګونګوسي ختل. ګونګوتانو پخپلو مينځو کې سره شور زوږ جوړ کړی وو. يو بل ته سره په ناندریو بوخت ول. يو بل ته يې کيسې کولې او پريو بل يې ملنډې وهلې. د هغوی تر مينځ هم د کترو او کنایو بازار گرم وو.

زه چې د بهر چاپېريال او دننه زړه تنګۍ څخه ډېر په تنګ وم. ما هم داسې احساس کاوه لکه چې اوس ګونګوت شوی يم. يو وار مې ځان ته ټکان ورکړ نه، نه سمه ده زه هم مسخ (بدل) شوی يم لکه ګونګوت. (کاکروچ) يم، ايا کېدای شي انسان کاکروچ شي؟ ولې نه ګونګوتان خوراک ته اړه لري او د خوراکي شيانو په ځای کې ژوند کوي - بنيادم هم د

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرګر

خوراک پسې دوه خپلې او دوه نورې پور کوي - دواړه د ځمکې پر سر ژوند کوي. دواړه ژوي دي، دواړه زېږون او لنگون کوي. دواړه خوښ او خوندي ځایونه خوښوي او دواړه او دواړه... په انسان کې د هرڅه ځانگړنې شته نو ځکه خو د گونگوتانو اوازونه اورم، نو زه هم یو تیار عیار (سوت موت) گونگوت یم. خو نه داسې به هم نه وي ځکه که خبره داسې مطرح شي چې زه گونگوت یم، نو دا نوي دوران ته رسېدلي گونگوتان به ما ومني؟ چې ځواب منفي دی.

په هر حال خبره د دې کور د گونگوتانو ده او شخړه هم په دې کې ده چې

گونگوت په پښتو ژبه کې هغه حشره ده چې وزرې لري او په مرداریو کې گرځي. خو دلته له گونگوت څخه هدف هغه حشرات دي، چې یوازې د خوراکي څیزونو د ساتلو په ځایونو کې ژوند کوي. له گونگوتانو څخه هدف هماغه کاکروچان دي چې په کابل کې یې مادرکیک بولي.

خو اوس زه د گونگوتانو په نړۍ کې یم. دوی هم بېله د دنیا لري، دوی هم بېلې ستونزې لري او دوی هم خپل کبر او غرور لري. خو زه د هغوی خبرو پر سر واخېستم او نور یې هم شبېه په شبېه ځان پسې رانېکودم. ما هم ځان د هغو په څېر د پاتې خوراکي شیانو په لوبښو کې ولید. د هغو په څېر مې ځان له وزرو او بې شمېره پښو سره احساس کړ. نه یوازې احساس، بلکې هم داسې یو حالت دیو گونگوت په څېر، د هغو په څېر چې پر ما یې د ځان په څېر حساب نه کاوه. پوره گونگوت یم. نو چې گونگوت یم، نو بیا د بیروني نړۍ یوه کیسه درته کوم. له همدې سره یې په درنگ شبېه کې یوه پېښه زما په ذهن کې راژوندۍ کړه او هغه په دې ډول وه چې:

یو وخت زه ډېر کوچنی وم او په خپل کلي کې له خپل مور وپلار سره په یوه کوټه کې اوسېدم. ښه مې په یاد دي چې کله به مې مور له خوبه راپاڅېده، نو اړومرو به یې زما پر ستنه کتله او چې لږ څه به نیمکښه وه هغه به یې راباندې بېرته سموله. او چې کله به په خوب کې ناارامه وم، نو اړومرو به مې مور راپاڅېدله او زما پوښتنه به یې کوله. نو که خبره د وېرې او ترهې وي، نو هغه وخت لا هم دومره نه وم وېرېدلی. ځکه هغه مهال به یوازې زما په شونډه تاوخال راختلو، خو اوس د گونگوتانو دنیا زما د رگونو وینه وچه کړه او زه یې د خپل نوعیت په باب (اړه) له بیروني نړۍ سره په پرتله کې په شک کې واچولم.

په هر حال ما د خپل ماشومتوب کیسه کوله. اصلي خبره دا وه چې یو وخت زما پلار یوه نوې کوټه جوړه کړې وه. د زړې کلا په خوا کې وه. کوټې هم زړې کلا ته لاره درلوده او هم یې بېله دروازه درلوده. یوازې غوا او غوایي به د نوې لارې راننوتل دا لنډه لاره وه. بنیادمانو کولی شول له دواړو لارو گټه واخلي، خو اوږده لاره یې غوره بلله او پر هغې عادت ول.

په همدغه کوټه کې چې يوه شپه سهار له خوبه پاڅېدم، نو په تورتم کوټه کې مې د پټنگانو بنگارۍ تر غوږو شو. مېرېان هرې خوا ته الوتل. مور مې ژر لالتين ولگاوه. د رڼا په لگېدو سره يې سملاسي بسم الله الرحمن الرحيم وويل او سملاسي په دې لټه کې شول چې د وزر لرونکيو مېرېانو د راوتلو ځای پيدا کړي. کله چې زما مور وپلار له کټونو کوز شول، نو سملاسي يې په نغري سترگې ولگېدې چې درزونه پکې شوي ول او له هغه درزونو د مېرېانو لښکر راوټه. ټولو د شش کلمو په ويلو پيل وکړ، دوعاگانې سر شوې. د مېرېانو راوتل يې د قيامت نښه وبلله، خو مور مې په دې ټينگار کاوه چې مېرېانو ته چې خدای په قهر شي، نو وزرې کوي. هغې د نورو د پوښتنو په وړاندې په دې ټينگار کاوه چې دا يوازې متل نه دی، بلکې کتابي مساله ده او د کتاب په خبرو کې هډو دروغ نشته. خو زه چې اوس هم فکر کوم دا خبره رښتيا چې بې بنياده نه وه ځکه چې کله به مېرېان له خپلو سوږو راووتل، نو بيا خو بېرته خپلو کورونو ته نه ننوتل، بلکې ورکېدل به، ترې تم کېدل به او د هوا مرغانو به خوړل.

خو دا چې زه ترې سر ټکوم دا گونگوتان دي. دا هغه مېرېان نه دي، خو يو ورته والی لري. نه يوازې ورته والی، بلکې زه هم ورسره ورته يم. زه هم د ورکېدو په حالت کې يم. ځان له ځمکې پورته او له اسمانه کښته په فضا کې احساسوم. داسې گونگوت چې له ځمکې سره يې اړيکي شلېدلي وي ځوړند وي. د منډ اېښودو مجال ورته نه وي. پلې او رېښې يې غوڅې وي، خو يو ورته والی لرم يا يو ورته والی سره لرو. موږ گونگوتان او هغوی مېرېان، او هغه دا دی چې دواړه حشرې دي او دې گونگوتانو ما ته هغه د ماشومتوب کيسه راژوندۍ کړه. وی ترهولم، وی وېرولم ځکه دوی د بنيادمانو په څېر خبرې کوي. او هماغه شان عمل کوي. انتقاد کوي، ناندري کوي، خو نه پوهېږم چې زه ورته د مېرې حېثيت لرم او که دوی هم په خپل موقعيت پوهېږي. خو دا گونگوتي څه بل شان دي. کله چې په کور کې غږ غوږ او ښکالو ورکه شي، نو بيا د يو تور لښکر په څېر له خپلو سوږو راووځي.

خو زه دا احساس کوم چې ما هم تغيير کړی دی. له هغه ورځې چې زه دې کور ته راغلی يم ما هم ډېر بدلون موندلی دی. زه هم ځان گونگوت احساسوم ورو ورو انساني کړه وړه له لاسه ورکوم لکه دې نورو چې ان له پخوا يې نه درلودل او په دې وياړ هم کوي او حق لري چې ووياري ځکه په خپل نوعيت خبرتيا او شعور پيدا کول د وياړ جوگه وي.

هو خبره مې دا کوله چې کله ما دې کور ته کډه کړې او له دې گونگوتانو سره همکاسه شوی يم، نو په بې مانا او بېهوده ډول په دې هڅه کې وم چې څرنگه دا گونگوتي ورکې کړم. له ډېرو کسانو سره زما مشوره بېخايه او بې مانا او بې گټې وه ځکه چې زه په دې نه پوهېدم چې دا گونگوتي ډېرې هوښيارې او د چا خبره چې د شيطان سر يې گرولی دی.

خو دغه ورځ مې ناڅاپه يو څه په ذهن کې وگرځېدل. ومې پتېيله چې راځه نن د دوی د ذهنونو په دهليزونو کې قدم ووهه، نو ځکه خو مې ځان له دوی څخه هم کوچنی کړ او بيا د دوی د ذهن دهليزونو کې پلي شوم.

ما ته د گونگوتانو د ونيانۍ ځکه ډېره نوې او عجيبه ده چې ما له مخه دا ډول تصور (سوچ) نه کاوه. زه يوازې په لندن کې له دوی سره مخامخ شوم او بله دا چې زما د کور کلي او لندن ډېر توپير دی. ما د لندن په باب په خپل کور وکلي کې ډېر څه اورېدلي ول. زموږ په کلي کې خو لندن ته خلکو وليت (ولایت) ويل. بڼه مې په یاد دي کله چې به ما د لندن نوم واورېد، نو سم د واره به مې په ذهن کې يو شيش محل راژوندی شو. پاک سوتره چې هروخت پکې لمروي نه تود او نه سوړ، نه منی او نه ژمی. نه پکې باران او نه پکې ږلۍ. او د لندن د انسانانو په باب مې هم دا ډول فکر کاوه چې گواکې دوی به بدل وي. کينه او رخه به نه لري. ناروغي به نه لري ان تشناب ته به نه ځي او متيازې به هم نه کوي او دا ځکه چې کله به کوم کس له لندن نه زموږ کلي ته راغی، نو په شمېر خبرې به يې کولې او د څښلو لپاره به يې ځانگړې او به گرځولې. نورې ځانگړنې به يې نه درته وایم.

البته له تاسو دې پته پاتې نه وي چې يوې بلې خبرې هم زما تصورات (سوچونه) پياوړي کړي ول او هغه د جنت په باب د ملايانو مسالې وې. کله چې به کوم مړی وشو، نو د هغه د ښخولو په مراسمو کې به يې په ډېر خوند جنت ستاينه او يا به يې د جمعې په لمانځه کې پرې خبرې کولې، نو له خونده به يې خولې ځگونه وکړل. حورې او غلمان به يې سره لاندې باندې کړل. د شېدو او شاتو په وياړو کې به ملا خپله ورگډ شو او بڼه په مزه به يې پکې ولېدل. او چې پر منبر به يې يو اوږد اړېمی وکړ، نو د جنت د ستايلو يوه برخه به هم پای ته ورسېدله. ما هم فکر کاوه چې کېدای شي د ملا په قول جنت هم دا لندن وي.

خو لنډه دا چې د ځمکې د سر جنت هستوگن ټول دا ناروغۍ لري. د ټولو له خولو يو او بل ډول بوي هم ځي. او دومره امر ونهۍ يې اورېدلې ده چې بل نابله وويني، نو بيا ورته ځان داسې وپرسوي چې خپلې ټولې سپورې سپکې په خورو دوږو بدلې کړي او دا ځکه د خپلې روغتيا اندول برابر کړي.

په هرصورت خبره بيا هم د گونگوتو ده. دا اسيايي گونگوتې نه دي چې زه ترې په تنگ يم او زما د سر په کاسه کې اوس او به څښي، بلکې دا لندنۍ گونگوتې دي، نو ځکه خو د دوی د اوږو ارتول هم توپير لري. حرکات يې هم بدل دي او د شونډو له پاسه هر چا ته خوله چينگول خو يې په رگونو کې ځای نيولی دی. هغوی چې لږه موده يې شوې ده په مورنۍ ژبه خبرې کوي، خو هغوی چې هم دلته اوس راپورته شوي دي په ډېره انگرېزي خبرې کوي.

خو زما د کور گونگوټې په زړه پورې مخلوقات دی او ځکه خو ترې زه دوه سپرېمو ته راغلی یم. دوه سپرېمو ته نه، بلکې غواړي ما هم د ځان په خبر کړی. سره له دې چې ما په خپله گله کې نه پرېږدي. په دوی کې هم سیالي او شریکي خپل اوج ته رسېدلی ده. یو د بل پسې خبرې اترې، گپ شپ، راشه درشه او هرڅه لندني دي او د اوږو ارتول یې هم لندنی عادت شوی دی. کله چې یو وار بیا د یوه زلموټکي هلک ذهن ته ورننوتم پخوانی نوم یې داود وو. خو ده ځان ته ډیوېډ ویل او خپلو دوستانو ته یې هم ویل چې هغه ډیوېډ ونوموي. په هغه خپل نیکه دا نوم اېښی وو، خو د دې لپاره چې د لندن بومیان (اصلي اوسېدونکي) یې ونه پېژني او له هغوی خپل نوعیت او نسل پټ کړي، نو په نوي نوم به یې ټینگار کاوه. د یوې بلې گونگوټې ذهن خو دومره له خبرو ډک وو چې ما ته پکې د قدم وهلو لاره هم نه وه او د پښې اېښودلو ځای خو هډو درک نه وو. د هغې خو دا تکیه کلام وو چې لرل لرل دې اخوا ته کړه او دا ووايه چه څه لرې؟

هروخت چې به مې دا خبره واورېده، نو سم د واره به مې د بالا باغ د کلي د دوه تنو ښځو جنگ را په یاد شو، چې کله به په کوڅه کې په جنگ سترې شوې، نو بیا به د بام سر ته وختې او خپل ټول نیکلې چاینکونه او ان د ناوېتوب سره پرستنه به یوې بلې ته وروښوده او ویل به یې چې زما له دې سره یې ووايه. زه دا لرم ته یې لرې؟ په کابل کې هم یو وخت داسې وه کله به چې پخواني یاران سره مخامخ شول، نو یوه به له بله پوښتنه کوله چې په څویم بست کې کار کوي. که هغه بل به په ټیټ بست کې وو، نو لومړني به ژر بهانه کوله او رخصت به یې اخېست ځکه پخوانی یار به یې خپل سیال نه گانه.

ما چې په دې ټولو خبرو سوچ وکړ او بیا مې د گونگوټو ذهنونه وپلټل او بیا مې خپل ځان ته فکر شو. لږ څه شاکی (ټکنی) شوم او په دې خبره مې لږ څه سر خلاص شو چې ولا لندن رښتیا چې هر څه بدلوي ان جنسیت بدلوي. نر ښځه کوي او ښځه نر کوي. بنیادم گونگوټ کوي او گونگوټ په خبرو راولي. سم د واره مې پر سر لاس تېر کړ چې گواکې ښکر مې نه وي شوی، خو له ښکه مرغه چې سر مې د پخوا په څېر هوار وو، خو تلوسه او اندېښنه راته پیدا شوه. د ځېنو نورو څو تنو په باب مې هم اندېښنه وه او په دې هڅه کې وم چې کله به وي چې له ما سره لمبا ځای ته ولاړ شي چې کله کالي وباسي او له شاه یې وگورم چې د سورین له پاسه یې غوښه او هډو کې نه وي راشنه شوي.

خو زما له ذهنه هم دا مهال د ښجاره هټۍ جوړه وه له هر ډول سودا او اندېښنې نه ډک وو. خو د گونگوټو ملنډو هم داسې دوام درلود او هم دا به یې په کنایو (اشارو) کې سره ویل چې کله به وي چې د دې اسیایي لکۍ ورغوټه کړو او له دې کوره یې وباسو. د گونگوټو همېشني لاس وهنه او بې شمېره کترې کنایې نورې وروستي حد ته ورسېدلې. ټیم (وخت) ورکول یې نور له اندازې زیات شول. په دې کنایو او کترو یې ما ته د کابل یوه رواجي اصطلاح را په زړه کړه: یو شمېر کسان چې «نوي دوران» ته رسېدلي یې بلل،

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

داسې کسان ول چې نوي د ښاري ژوند سره اشنا شوي ول او د خپلې تېرې ماضي سره يې د چا خبره قطع وېرید کړی وو (بس/ختمه کړېوه) او چې پلار يا کوم کليوال به يې دفتر ته ورغی، نو سم د واره به يې سکرتر ته وويل چې دی خو زموږ دهقان دی. زما د ځمکو صاف کار دی، ډېر ښه سړی دی. لږ چای ورته ورکړه او د سروېس کرایه هم ورته ورکړه او رخصت يې کړه. خو اوس چې د گونگوتانو (کاکروچانو) نړۍ گورم او يا د هغوی په ذهن کې يم نو يو بدلون وينم. داسې بدلون چې ته به وايې يو وار بيا مورواکې نظام په گونگوتانو کې سرراپورته کړی دی.

زه لا په دې فکر کې وم او د هغوی د ذهن په دهليزونو کې په قدم وهلو وم چې ناڅاپه دوه زلموټکي گونگوتان له خپلې سوږې نه چې د الماری په روک کې يې ځای نيولی وو راننوتل او په انجې انگرېزي يې د هيلو (سلام) غږ وکړ او بلې خوا ته تېر شول. نورو گونگوتانو خپل ښکرونه رانېغ کړل او يوه بل ته يې د شونډو پر سر انگرېزي مسکا وکړه او بيا يې خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

د کور دا اوسنی لانتني (لعتني) اوسيدونکی ډېر بد سړی دی، له ده يې ښځه ډېره بده ده. هغه کړۍ ورځ په پلورنځيو گرځي او زموږ لپاره د وژونکو داروگانو نومونه اخلي او بيا دغه داروگان موږ ته راوړي او هره شپه يې پر موږ تړايې «ازمايي» کوي. بلې گونگوتې چې ځان ته يې څه ويل په خبرو خوله راخلاصه کړه وی ويل: دا د کور اوسنی اوسېدونکی ډېر نمک حرامه دی خپل او پردی نه گوري. د مېز پر سر خو خوشڅکی بيخي نه پرېږدي. په خپله خو انکم سپورټ (income support) اخلي، خو پر موږ يې پاتې شوي خواړه هم پېرزو نه دي. د دې کور مخکېني اوسېدونکی چې هر چېرې وي بناد او اباد دې وي. هغه يو اصيل «پکي» وو، مهاجر «پکي» وو. د پاکۍ په کيسه کې نه وو. پخپله يې موږ له ځانه سره په کاسه او په پشقاب کې پرېښودلو. هغه ډېر زموږ خيال (پام) ساته گونگوت «ب» يې په خبره کې ورننوته او سم د واره يې وويل: زه خبر يم ده خو ډېر ځله لاند لارډ land lord (د کور څښتن) ته هم زموږ له لاسه شکايت کړی دی او د هاوسنگ housing افسرانو (کور مېشتۍ کارمندانو) ته يې هم څو څو وارې ويلي دي. خو د هغوی دې کور اباد وي چې د اوسني گاونډي په خوله يې پياوړه هم ونه خوړل. د هاوسنگ (کور مېشتۍ) افسر (کارمند) ورته وويل چې گونگوتان مضر حشرات نه دي او موږ يې چاره نه شو کولی، خو گونگوت «الف» څرگنده کړه او د «ب» خبره يې د خپل پوز په برېتو تاييد کړه وی ويل چې دی هسې خپل وخت عبث تېروي.

د هاوسنگ افسران (کور مېشتۍ کارمندان) او مستر (ښاغلی) سبز سنگه بڼه پوهېږي چې موږ څوک يو؟ موږ بومي يو. زموږ وينه رگونه او وزرې برېتش دي. موږ خو بايد د يو جنگ ځپلي اسيايي سره برابر نه کړي. «الف» ورسره ومنله او په ډاډ يې ورته وويل: داسې داروگان چې د کور اوسنی گاونډی يې راوړي لکه «ريد» دا خو زموږ نسوار هم نه دي او نه خو پر موږ څه اثر کولی شي. ده ته خو په کار ده چې ان له موږ نه

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

پوښتنه وکړي چې څه پخوې، چېرته ځې او له چا سره راشه درشه کوي. چا ته مېلمستيا ورکوي او د چا بلنې ته ورځي؟ ده او مېرمنې ته خو په کار دا ول چې له موږ پوښتنه وکړي چې د اونۍ په بېلابېلو ورځو کې څرنگه جامې واغوندي. په څو بجو وېده شي او په څو بجو له خوبه پاڅي. رښتيا چې د لويديځې نړۍ د ازادۍ يوه غټه نيمگړتيا هم دا ده چې هېڅوک خپل حد او اندازه نه پېژني، بلکې د خپل موقعيت سره پردی کېږي او د بحران اساسي ټکي هم دلته دي. ده ته په کار ده چې موږ په کاسه کې، په پشقاب کې ان د چايو په پياله کې او ان د ډوډۍ په هغه توست toast باندې چې مسکه (کوچ) او مربع پرې وهي موږ ته اجازه راکړي چې لږه څکه ترې وکړو او هم زموږ درناوی بايد وکړي. دی بايد په دې وپوهېږي چې د ټوکړۍ ډوډۍ ورسره زموږ شريکه ده. ښځې او ماشومانو ته هم بايد ووايي چې هسې موږ ته غاښونه ونه چيچي او نه خو پر موږ ټيم پاس کړي. زموږ رگ ورېښه لندني شوې ده. دلته بايد د خپل وطن پېښې ونه کړي او نه خوراته له ځانه د پخوا په څېر پوځي منصبدار جوړ کړي. دا لندن دی. دلته د بوډۍ ټال دی، د بوډۍ له ټاله چې هر څوک تېر شي د هغه جنسيت بدلېږي. دلته هم تر ښځه کېږي او ښځه تر کېږي. زما تر ټه گوره څومره ښه گونگوت جنټلمين دی. يوازې گونگوت نه، بلکې په گونگوتانو کې جنټلمين دی، نو ځکه ورته زه گونگوت جنټلمين وایم.

څومره ښه سپی دی، زما يوه خبره شا ته نه غورځوي. زه ورته هر سهار مهالوېش ورکوم. له سهار نه تر غرمې پورې ملا چرگک وي او له غرمې وروسته بيا فيلمرغ شي او چې ماښام کور ته راننځي، نو سم دم زموږ او ستاسې په څېر گونگوت جنټلمين وي، خوزه د دې کور او سپدونکي ته حيران یم. دا عجيب مخلوق دی. زموږ گونگوتان دې خدای د ده له سيوري وساتي. په ده لا د لندن اوبه ښې نه دي لگېدلي، دی اوس هم هماغه د افسرانو پېښې کوي او له دې خبر نه دی چې:

لاړې لاړې چې به ته پرې نازېدلې هغه لاړې

آ، کوترې، آچوگکې او خراپې،

دی هېڅ په خبره نه پوهېږي خپل موقعيت او زموږ موقعيت نه پېژني. غواړي چې په رڼا ورځ ورته د اسمان ستوري وروښاييم لکه چې غواړي لکۍ يې ورته غوټه کړم او په راغلې لار يې رخصت کړم....

خوزه لا د دوی د ذهن په دهليزونو کې وم. داسې احساس مې کاوه چې اوس نو له ځمکې څو فرسنگه اوچت یم. پښې مې هم له ځمکې جگې دي. له ځمکې جلا یم، ترې پورته یم. نورې مې پښې نه ورځي. ناڅاپه مې خپل قبر ته پام شو او بيا مې ځان ته پام شو مړه د اوس غم کوه. د قبر او هديرې غم دې نور مه کوه ژوندی دې ژاړه.

خو ناڅاپه ټکټک شو او د کور مېرمن په دروازه راننوته. د سودا خلته يې په لاس کې وه په وېر او ساه وتيگه وه. سملاسي يې خلته په دهليز کې وغورځوله وی ويل: دا واخلي!

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

يو ډول سپري مې راوړي دي چې د گونگوتو لپاره ټک وپتري دي. او بيا يې په وېر او سرخوږۍ وويل خداى خو دې مو ژر له دې گونگوتو خلاص کړي. له دې نه خو هماغه...
ښه وو چې راساً (سملاسي) يې وژل کول.
سملاسي گونگوت «ب» ته ورنږدې شوه وى ويل:
دى لېوني ته گوره. وايې چې يو سړى چا په کلي کې نه پرېښوده، هغه ويل اس مې د ملک کره وترئ!

دى لکه چې د لندن نه خبر نه دى؟ لندن خو قانون لري لکه چې غواړي د سوتھال پر سړکونو هم رانه ونه گرځي. ملگري يې ورزياته کړه، دى له ځانه خبر نه دى. نن دى که سبا دى دا مال د زرغون شاه دى. ان شاء الله چې د مازيگر ومانبنام ترمينځ به يې بل کور ته کډه کړي وي ځکه چې دى زموږ بېحرمي کوي. ناسپاس دى، نمکحرامه دى او د خپل ځان او زموږ ترمينځ توپير ته قايل نه دى.

د دې خبر په اورېدو زه هم د هغوى د ذهنونو په دهلېزونو کې پاتې شوم. له هماغه ځايه مې کتل چې کوچني زوى مې پاکټ د مېرمنې مخې ته کېښوده او ورته وى ويل: دا پوسته رسان (ډاگي) سهار مهال راوړى دى. ترې وى پوښتل څه يې ليکلي دي؟
-ته يې خپله ولوله چې د خولې خوند دې جوړ شي.
کله چې هغې د پاکټ سر بېرته کړ، نو يوه جمله يې ترسترگو شوه چې ليکلي يې ول:
کډواله کډه دې په شاه کړه او بل کور ته درومه!

لندن، ۵ جنوري ۲۰۰۳

ژړا په سندره کې

او کله به چې نازنينه د کور له کاره وزگار شوه، نو ورو به يې د خپل پام د اړولو لپاره د ډېگ پر سر پوښ گوتې کېښودې او په غريو نيولي اواز به يې دا زمزمه پيل کړه:
دلبرم دلبر خانه خرابم کرد چشم شهلايت ديده پرابم کرد
دلبرم دلبر.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

او بيا به يې له واره مړې اوښکې په سرو اننگو راماتې شوې له خبرو اترو به ووته.
ستونۍ به يې ډډ شو. يو وار به يې سترگې پورته د دالان پر چت وگنډلې او بيا به يې
خپلو دوه ماشومانو ته پام شو. ځان به يې ونيو د زغم او صبر يوه څپه به يې لکه د زهرو
گوت له ستوني تېره کړه او خپلو بچو ته به يې وويل:
ولې غلي شوي راځئ چې په گډه سره دا سندره ووايو او بيا به ريدي او نرگسې هم د مور
سره يوځای سندره پيل کړه.
د لبرم دلبر خانه خرابم کرد چشم شهلايت ديده پرابم کرد
دلبرم دلبر...

ماشومانو به که له يوې خوا شونډې په سندره رپولې، نو له بلې خوا به يې ځانونه د مور
په سترگو کې ځای کړي ول او د دې لپاره به يې هم خپلې شونډې رپولې چې د مور خبره
يې ځمکې ته ونه لوبېږي او له دې سره به د مور په اننگو کې غرق ول. خونازينې به هم د
دې لپاره چې هم خپل پام بدل کړي او هم د ماشومانو پام، نو ښايسته زيات وخت به يې
په دې شان تېراوه. خو کله به يې چې د رېدي او نرگس په شونډو او ماشومانه لهجه د
سندرې همدا سر واورېده، نو بيا به د مور اننگو ته ځير شول او بيا به په فکرونو کې
ډوب شول او د مور د اننگو له پاسه به د راروان سېلاب په څپو کې لکه نېزه وړي لاهو
شول او سندره به هم يو دم غلې شوه. مور به يې يو ناڅاپه کمکۍ لور نرگسې ته وويل:
-خو ته ژاړې کنه. مور به يې د پخلاينې په دود وويل:
نه لورجانې زه خو نه ژاړم ما کله ژړلي دي. ما هېڅکله نه دي ژړلي هسې ټوکې به نه کوي.
راځئ چې په گډه سره سندره ووايو او بيا به يې د کورس په ډول او از پورته کړ.

رېدي به هم او از پورته کړ او کله به يې د سندرې په مينځ کې راودانگل.
-مورجانې ته موډ ته رښتيا ووايه زموږ کور چا خراب کړ؟
مور به يې د حيرانې او لږې خندا نه وروسته وويل:
-ای کمعقله موږ کله بل کور درلود. همدا زموږ کور دی زموږ کور هېچا نه دی خراب
کړی.
-خير نو ته يې ولې په سندره کې وايې او چې د مور په اننگو به يې د اوښکو راروان رود
ته وکتل، نو بيا به يې وسوسه زياته شوه او و به يې پوښتله:
-زه نوره سندره نه وایم ځکه چې ته له سندرې سره ژاړې. ما ته هغه سندره ووايه چې
خوشالي پکې وي.
-بچيه جانه (ځويه گله) بله سندره مې نه ده زده.
-دا دې له چا نه زده کړې ده، خو له هماغه نه به دې بله زده کړې وای.
-دا خو مې ستا له پلار نه زده کړې ده او هغه بله راونه ښوده.
-نو همدا يوه.
-هو همدا يوه او بيا به يې د زوی پر سر لاس رانېکود او ورته و به يې ويل:

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

بچی جانہ (خوہ گله) تا دې خداى ځلمى كړى. ټولې سندرې خو د خوشالۍ نه وي او ټولې سندرې خو سړى نه خوشاله كوي او بيا به وړې نرگسې هم د مور خبره غوڅه كړه:

- نو چې خپه كوي دې ولې يې وايي؟

- خو كله كله بڼې وي چې وويل شي.

- نو د څه لپاره بڼې وي؟

- ته اوس دا خبره پرېږده. راځئ چې سندرې ووايو.

*** **

بنايسته زيات وختونه تېر شول. نيازيښې ډېر رازونه په خپل زړه كې وساتل. رېدى هم بوتكى شو. نرگسه هم د لوبڼو د وينځلو شوه، خو نيازيښې خپل بچي په اميدونو رالوى كړل. د نن سبا په هيله او په دې هيله چې څانگه به نن سبا كې گل شي. ژر به ستاسو پلار كور ته راشي. هغه په لنډ سفر تللى دى او چې كور ته به يې څوك ليرې خپل خپلوان هم راغلل، نو په دې خبره به يې ملايان كړل چې گواكې ماشومان هم د خپل پلار د راتلو په هيله دي.

خو د جنگ بڼامار د ډېرو ځلمو سرونو لو وکړ او د ډېرو شاه ځلميو د تنو سرونه يې ټوپ كړل، خو نيازيښې د خپلو ماشومانو د پلار د ژوندانه ټوله بوده او تنسته په يوه سندرې كې راغوټه كړې او تل يې په ژبه او تن بار گرځوله.

شپې ورځې تېرې شوې. ډېر د غم ژمي سبا شول، خو لړۍ يې هېڅ ونه شلېدلې. يوه ورځ چې د مني سارې لانه وو لگېدلې. ماشومان په كوڅه كې په لوبو اخته ول. رېدى هم د كوڅې د لوبو شوى وو. ټولو ماشومانو د جنگ پېښې كولې. يوه ډله به د بلې پرواندي د دېوال څنډې ته پټېدلې او په مقابل لوري به يې د خولې بارونه چلول. جنگ اوس زموږ د كوڅو مينځته راغلى وو او دا مهال يې زموږ كوڅو او انگرېونو ته هم لاره كړې وه. لوبه هماغه لوبه وه، خو توپير يې درلود. د ماشومانو لپاره د لويانو د پېښو او نځرو تمثيل وو. يوازې د لويانو د ساعت تيرۍ لوبه نه، بلكې د ماشومانو لپاره هم د ساعت تېرۍ هغه وه.

زموږ د كلي شينو چې هر وخت به يې د يوه بېرحمه جنگيالي په څېر پايڅې شلېدلې پزه راروانه او د بدن غړي به يې په خپل وس او اراده كې نه ول. د يوه خونخوړ كجير په څېر به يې د نورو ماشومانو له زړونو خوند اخېست. ټوله ورځ به يې د خلكو لنډې سپۍ كورنې كولې. د مچيو چكونه به يې راپارول او د كليوالو له شپولونو نه به يې لوگي اسمان ته جگول. نن يې د عادت له مخې د رېدي په سترگو كې خاورې وشيندلې. هغه يې وزوراوه او په ځورولو سره يې ټولو هلكانو شينې ملامت كړې.

مانو له ټولو تر مخه د رېدي ننگه وكړه:

«نا مرده هغه يتيم دى پلار نه لري. موږ او تاسو خو پلار لرو، هغه خواركى ولې ژړوي؟»

انځورونه كه هېنداره

محمد اكبر كرگر

- «خوارکي خوارکي اسونه په جنگ کې نه خرېږي، جنگ جنگ دی. پرېږده چې پوخ شي چې کله خپله سترگه له لاسه ورکړي بیا په زرگونو سترگې ښې راکښلې شي.»

خو رېډي د ځان په نسبت د لومړي ځل لپاره د یتیم خبره واورېده. اوبښکې یې وچې شوې، هرڅه یې له یاده ووتل. د هلکانو سره د یو مات شوي جنگیالي په څېر یې د جنگ میدان پرېښود. سر پرې وگرځېد داسې لکه چې پاس اسمان پرې څرخي او د پښو لاندې ځمکه یې هم ځغلي لکه چې د پلار د جنازې غږ یې اوس اورېدلی وي. د هغه مړی یې اوس په کور رادننه کړی وي او ځان ته یې فکر شو چې هغه خو ...

په یوه منډه یې د کور پر دروازه ورمنډه کړه. ساوتیگاه پر دروازه ورننوت او په سوږو سوږو په ژړا شو:

مورجانې ای مورجانې! تا خو موږ ته ویلي ول چې پلار مو په سفر تللی او را به شي. تا خو موږ ته دروغ ویلي ول، ولې دې موږ ته ... اوس زه پوه شوم. هو اوس پوه شوم (سلگۍ) چې زموږ پلار مړ دی او موږ یتیمان یو....

او بیا د رېډي د سلگو سره د نازنینې ژړا هم لکه د غم سندرې غبرگه پاتې شوه.

لندن، ۳۰/۱/۱۹۹۹

د ستېدو سباوون

ټوله شپه مې له وېرې خوب نه وو کړی ډېر وېرېدلی او ترهېدلی وم. له کوتې بهر وچې ځلې له قهره غاښونه چیچل. په کوټه کې هم له یخنۍ د چا وس نه کېده. د ډزو درزهار او د جنگ د لوگیو له دندوکاره د وېرې یخني هم زما په تن لکه خپسه ناسته وه. ماشوم زوی مې هم دارنگه ترهېدلی وو. ډېره وېره یې لیدلې وه. توپ له هر درز او د راکټونو د باران له هرې شېبې سره به زما په غېږ کې کلک شو. همدومره به یې وویل:

پلارجان زه نه وېرېږم. زه له ډزو نه وېرېږم، خو یوازې یخني مې کېږي. ما په غېږ کې کلک ونیسه چې یخني مې ونه شي.

خو له دې خبرې سره به یې ژامې لکه د شوې د پانې په څېر ورپېږې. په خپلو خبرو به یې ما ته تسلي راکوله. فکر یې کاوه چې زه د هغه په وېره او ترهه نه پوهېږم. په بړستن کې به یې ځان راوغښتو. سر به یې زما سینې ته ښه راجوخت کړ. له سر نه به یې د خولو تریو بوي راپورته شو. ما به هم سپرېمې راکښلې او د هغه د تن د خولو او د سر تروه بوي چې پوره یوه میاشت یې ځان او سر نه و وینځلی لږ څه تسکین راکړ.

هغه شپه ټوله په همدې شان تېره شوه. څه په خوب او څه په وېره او ترهه تېره شوه. او کله به هم د توپونو درنو گوليو د برېښنا په څېر د تورې شپې په زړه کې لاره کوله او زموږ د خوب مزي به يې هم راغورځول.

د سهار له راتلو نه له مخه د ډزو درزهار غلې شو، خو خوبونه ټول تنبېدلي ول. د کوټې له چته ډېرې خاورې په پرستنو او غوړيدلي فرش پرتې وې. د خاورو مست بوي د باروتو له بوي او لوگيو سره هماغه شان لکه د ډزو اواز چې زموږ د خيالونو په دهليزونو کې تاوېده راتاوېده او په پوره مسلات (سلا) او شريکه سره يې د نابيللو په څېر زموږ سترگې او دماغونه هم سپړل.

له کړکۍ نه بهر توره خره لېرې شوې وه سهار مهال لگېدلی وو په کوڅه کې د پښو ښکالو اورېدل کېده. يوه تورسري د خپلو دوه ماشومانو سره چې زړه پرستن يې پر سر وه لکه ترهېدلي مرغۍ او تره روانه وه.

يو ژوبل سړی هم ورپسې گوډ گوډ کېده په ارتو گامونو يې لاره لټوله. هېچا شاته نه کتل بله ډله هم ورپسې روانه وه. داسې برېښېدل چې هر يو د پښو په ويستو دی. د ښار خلک د يوه تور سېلاب په څېر پر کوڅو او سرکونو سم ول. څوک چابکه او څوک پښه نيولي روان ول. ښار د غم ورا په سر اخېستی وو او واړه ماشومان لکه نېزه وړي د تور سېلاب د څپو له پاسه اوښتل رااوښتل.

د دروازې ټک ټک مې پام بدل کړ. مخ مې راستون کړ او بيا دروازه د راځه په غږ سره نيکهښه شوه. نور ماشومان ټول په خواږه خوب وېده ول. له ذبيح نه مې غوښتنه وکړه راځه راننوزه، خو همدومره يې وويل: -يوه خبره مې درته کوله په ټينگار مې هغه اړ کړ چې دننه راشي. کوټې ته راننوت پر زړه او ماته څوکۍ کښېناست. ترې ومې پوښتل: -کور ته خيريت وو.

-هو دا ساعت خيريت وو؟

نو څرنگه په دې توره خره کې دلته راغلې؟

-هو خيريت، خوزه په تاسې پسې راغلم.

د ذبيح حيراني زه نور هم حيران کړم. د يوې پوښتنې او ځواب په شېبو کې ذهن ډېر لېرې او نژدې ولاړ. حيران شوم چې خدای مه کړه څه ټکه پر چا نه وي رالويدلي او څه بده پېښه نه وي شوي.

د تورې شپې ډزو او دندوکار درزهار او کړنگهار مې له ياده ووتل له نويو پېښو سره مخامخ شوم. د خپل گاونډي اوترو خبرو زه هم حيران کړم. زموږ د دواړو په خبرو

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

ماشومان هم له ځايه راپاخېدل. ټول په خپلو ځايونو کې په تاو برستونو کې کښېناستل په وار خطايي مې بيا پوښتنه راغبرگه کړه:

ما مه حيرانوه اصلي خبره وکړه څه مطلب دی؟ خو هغه په نوره وار خطايي بيا هم وويل: زه له همدې امله مور له خوبه راپاخولم او پر تا پسې يې راولېږلم چې د خپل کور خوا ته راستون نه شي او له همدغه ځايه دې...

-زه... ولې؟

مطلب دا چې د ځان چاره دې وکړه او خپلې پښې دې سپکې کړه. د هغه خبرو زه لږ څه حيران کړم او څه بل شان احساس يې راکړ. داسې چې د شکونو جوگه وو. زه يې نور هم او تر کړم د فکر کولو وس يې راڅخه واخېست.

بيا مې وارونه شوو مې پوښتنه:

مور دې څه ويل ما ته پوره کيسه وکړه:

-مور مې راته وويل چې بېگانه شپه څو وارې ټوپک والا راغلي ول. ستا کور ته ورننوتل. دروازه يې په لغتو ووهله او هر څه لوبښي کودي يې چپه کړل. بستري يې وپلټلې او په موږ يې ستا د پيدا کولو ټينگار کاوه او دا يې هم ويل چې...

-نو څنگه...

-ويلي يې دي بايد خپله...

او بيا يې مخ سوړ واوښته او په قهر يې راته وويل:

-زه يو څه درته وایم او ته لا تراوسه هم پوه نه يې.

ماشومانو تر دې دمه زموږ خبرې په زېر زېر اوږدې ټول موږ ته او زموږ خبرو ته ځيرول.

هغه زياته کړه زه چې راتلم ستا دوه تنه ملگري يې وژلي ول. مړي يې ورته د کور په مخ کې اچولي ول. د هغوی تورسري او ماشومان يې هم ورته نه پرېښودل او همدا يې تکراروله چې درې بايد پوره شي بيا به يې...

زه غلی شوم زموږ ټولې خبرې ماشومانو واورېدې او د ذبيح د خبرو په اوږدو سره ټول په ژړا شول. ټول مې پر ځان پورې د مچيو په څېر ونښتل. ټولو په يو ټينگار سره يې دا خبره تکراروله چې پلاره ته ژر له کوره ووځه ژر ولاړ شه...

خو ماشوم زوی مې تر پښو پورې کلک نښتی وو نه يې پرېښودم او په ډېر ټينگار سره يې ويلې لالچ يې کاوه:

-زه مې پلار نه پرېږدم. نه يې پرېږدم چې له کوره ووځي. پوليسان به يې د دروازې په مخ کې ونيسي. زه يې نه پرېږدم پوليسان به يې بندي کړي، خو په نرمو خبرو مې د لاسا کړ. د گاونډي ورېښه خولې مې د سفر د تاج په توگه پر سر کړه چې څوک مې ونه پېژني. غلی له کوره راووتم د ماشومانو پر مخونو اوښکو لارې وکړې. ټولو سکيندې وهلې مخ مې ورستون کړ. همدومره مې ورته وويل: بچو تاسې مه ژاړئ زه سبا ته بېرته راځم. زوی مې تکرار کړه:

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

سبا ته د شپې راشه چې پوليسان دې ونه نيسي ...

او ما بيا په لاساينه وويل:

تاسو مه ژاړئ زه به ارومرو سبا ته راشم او بيا به خپل کور ته ولاړ شو. له دروازي راووتلم په سترو اندامونو مې پلونه واخېستل. د هغوی د اوښکو نېز همداسې بهېده. سترگې يې راته لکې ځکې پاتې شوې. اوس دا دی کلونه واوښتل او لا پسې اوږې ډېر سهارونه راخپښي، خو زما د ستنېدو د سباوون څرک هم نه لگېږي. هغه شپبه هم بيا راستنه نه شوه چې ورشم او بيا له هغوی سره يوځای خپل کور ته ولاړ شم.

لندن، ۲۳/۱/۱۹۹۹

گران دوست اصف الم ته،

درې شپې

پرون مې د کلي د هاغې غاړې له ژرندي نه داوړه شويو غنمو بوجۍ په شا راپورې ايستله. د شرنده خوږ نه په کرار راپورې وتم. لمدي پايشي له خوږ نه ډېرې ته راجگ شوم. غنمو په پتېو کې وږي ايستلي ول.

د ډېرې د گڼو ونو په توتانو کې توره دانه په لگېدو وه. د مرغیو سيلونو په اسمان کې لارې کولې. ويالې ډکې روانې وې، خوږ په شرک بهېده. د ډېرې په مخکې د غوايانو د اخور مورې دېوال ته تکيه شوم. د وړو بوجۍ مې کېښوده او رسۍ مې له ولو نه خلاصه کړه. د دمې جوړولو په هيله بيغ نېغ ودرېدم د تخرگو تريو بوي مې ترسپړ مو شو. لاس مې په ولاړه بوجۍ کېښوده چې چپه نه شي.

د دروازي غره مې پام بلې خوا ته واړاوه. شاترينه د نږدې کلا له انگرې نه خورې زلفې راووته. د ټټر کوټرو يې د الوتو تابيا کوله. لومړۍ يې شرنده خوږ ته پام شو او به په شرک بهېدې. تنکۍ غرمه په پخېدو وه. بيا يې ما ته وکتل په ليدو مې حيرانه شوه، شاوخوا ته وکتل. زه هلته د کلا نه اخوا لېرې پاس په وستل کې يو سړی د خپل خره پسې چاپک روان وو. ښه ورته ځير شوه، ډاډه شوه چې هغه پردی لاروی دی او بله خوا درومي. بيا يې د دروازي د درشايي له مورې د پښو په څوکو لاندې کڅ ته وکتل هېڅوک نه برېښېدل. ورو راروانه شوه، د مړوند بنگړو يې شرنګا وکړه. په ټيکري کې يې خپلې خورې زلفې شا ته تاوې کړې. په غلچکي خو ترخه موسکا يې وکتل راته مالومه شوه.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

چې د خپل راتلونکې په باب ډېر څه ويل غواړي. سره لاسونه يې په يوه بهانه راوښوول. ترې مې وپوښتل: لکه چې کلي کې نورې نکريزې نه وې که څنگه؟ هغې په ترڅه موسکا ځواب راکړ: لکه چې ښه بې خبره يې! بېگا ته زما د واده شپه ده. لاس نيولي مې ودوي.

حيران شوم، ولې ډولۍ څنگه؟

اسويلې يې وکېښ وی ويل، ما ته ډولۍ او جنازه يو شی دی. زه د خپل قسمت بنده گۍ يم... حيران ودرېدم، خو هغې خبره بيا واوروله وی ويل:

که تېرې يې چې اوبه درته راوړم. يوه شېبه مو له تندې ډک لیده کاته وکړل. زړه يې نه کېده چې زما له څنگه لېرې شي. د بوجۍ د راوړلو په بهانه رانژدې شوه، بوجۍ يې شا ته راواړوله. د لونگو د زونډي خوږ بوي يې زما په حواسو کې لارې وکړې. بوجې يې راواړوله، ولونه يې راته سم کړل. د تېتر درزا يې ښه په درز اوږېدل کېده، خو د پښو په سکالو هغه ژر زما له څنگه پناه شوه. ما هم ځان د رسۍ په کشولو بوخت کړ: ورو روان شوم.

اوس له هغه شېبې ډېر کلونه تېر دي. هروخت چې د هغه شېبې په ياد په اسمان کې د سيلاني کوټرو کتار وينم د هغې د احوال پوښتنه کوم، خو هېڅ راته نه وايي. نه خور راته د هاغه فقير حسن کيسه کوي او نه هم ما ته د هغه خوږې او رنگينې شېبې غزل اورو.

شپه تر نيمايي اوښتې وه. زندان لکه تور ښامار تور کومۍ واز کړې وو. تورگل له لېرې غرښو سيمو نه زندان ته راوړل شوی او بندي شوی وو. هغه په خپله توره کمپله ناست د زندان ټولې پنجرې تړلې وې. پيره دار په درنو گامونو په دهليز کې ښکته پورته کېده. تورگل په يوه ساه د ميده باي او ميده باي غږ کاوه. دا د پيره دار نوم وو. هغه د کندز اوسېدونکی وو. يو ساده سرباز (سرتېری/بولندوي) وو، خو لکه چې زړه يې نه درلود او لکه چې په دې توره شپه کې يې د بندي اواز نه اورېده. لکه چې اسمان هم وېده وو ځمکه هم ترينگلې وه. د غضب تنور لمبې کولې وچ او لاندې يې يو شان سپړل. ټول بنديان د هغه په زگېرويو راوېښ شول. په خپلو ځايو کې کښېناستل. توکل د کولمو په سخت درد اخته وو. په بيا بيا يې د پيره دار پيره دار رانژدې شو د کلاشينکوف ميله يې ورته راواړوله. په لاس يې ورته اشاره وکړه يعنې چې غږ دې مه باسه اجازه نشته همدغلته ومړه بس او چوپ. د بندي اواز غلی شو له ډېره درده يې له ځانه سره سکيندې ووهلې او بيا يې د بېخودۍ په حال کې خپل ککړ کالي راتول او بېهوشه پرېوت.

ټوله شپه مې سترگې سره ونه ښستې. هک حيران پرېوتم. وېره او ترهه مې په ځان لاسبرې وه. فکر مې کاوه دا د هغه بندي حال نه دی، بلکې زما خپل حالت دی. زه په خپله يم چې اوس مې نفس ووځي او زه يم چې شپه راته پېرې شوې ده. او دا پېرې هم د کوم داسې چا په لاس حرکت کوي چې غواړي اول زموږ د ټولو ورمېړونه خپه کړي او بيا رانه لېرې

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

شي. يو جلاد، يو قصاب، د انسانانو قصاب، او موږ د قصاب په انگړ سره راټول يو. تر سهاره وېښ پاتې شوم. د بندي تورگل د ككړو كاليو ډك جسد مې خوا ته پروت وو ترې وېرېدم. كله كله به مې ناڅاپه ياد ته راغی چې ژوندی ولاړ دی راته خاندې.

لنډه كالي جگې پاڅې، سپلو ډوډۍ يې په لاس كې ده ترڅو چايو پيالې يې په بل لاس كې نيولې او بوره غواړي او بيا په كټ كټ خاندې. په خپل ځای ناست دی. زړه يې د يو بې وطنه مسافر په څېر تنگ دی. له خدايه مرسته غواړي چې ژر يې سر په كڅوړه شي. د حقير ژوندانه سوغات بېرته خپل مالک ته ورکول غواړي او ځي نيمگړی ارمان يې پوره كېږي، نوروح يې د زندان په تنگو كوټو كې الوځي. په دهليزونو كې پرواز كوي او ځي. بيا ما ته رانژدې شي په كټ كټ خاندې. همدومره وايي: اوس نو پرېوځي خوشاله اوسئ چې ژوندي ياست. ما خپل پور پرې كړ. «زه نور د چا پروا نه لرم ما ته اوس د هېچا پروا نه راځي نور څوك پر ما څه نه شي كولى» او بيا په دې ډول شپه سبا ته ورنېژدې شوې وه.

خو اوس كيسه د پروون ده. پر تور سرک پلى روان وم. تور سرک د تورو سمېتي كورونو په مينځ كې لكه تور ښامار په ټټر خويېده. شاوخوا مې وكتل د خپل تېر ماضي ټولې ترڅې او رنگينې شېبې كې په يوه درنگ له نظره تېرې شوې، شاوخوا مې وكتل يوازېوالى او بېوزلي.

پخواني ياران يو هم نه ول. نه هغه وړانه كنډواله كلا. نه هغه شپږمه خورونه او رنې اوبه او نه هغه خورې زلفې او ترڅه خندا. فكر مې وكړ لكه چې زما د ژوندانه ټوله كيسه د سترگو په رپ كې تېره شوه او بيا مې د شنو غنمو او بېرو پولو دره ياد ته راغله لكه چې هلته هم څوك نه وو. په هديرو ورسم شوم. ټولې د يتيم د شلېدلې گروانه په څېر خورې ورې پرته وې. د ډېرو ونې وچې شوې وې. كلاگانې نږدې او دېوالونه يې پر بېخ ناست ول. او بيا مې هماغه له هيبته او دهشت نه ډك زندان ياد ته راغی، شاوخوا مې ونه ليدل. د سپاهي هيبتناكه غږ هم نه اورېدل كېده، خو د تورگل بندي اواز مې تل په غوږونو كې جړنگېده او بيا په همدې سوچونو كې ناڅاپه د يوه سړي سره مخامخ شوم. مخ په مخ ورسره ودرېدم. همدومره پوه شوم چې وي ويل: كړيزي يې (ليونى يې) او بيا د خپل ژوندانه له وروستي متاع يعنې....

لندن، ۱۰/۳/۱۹۹۹

هغه پانسي (په دار) شو!

سهار چې د چاپ په کارخانه (چاپخونه) ورننوتم، نو سملاسي راته ډگروال بيدار چې د انگړ له دروازې گونښی ولاړ وو په سترگو کې اشارت وکړ. هدف يې دا وو چې ورنژدې شم او څه راته ووايي. زه هم چې د سربازۍ (سرتېرۍ) په کاليو کې وم ورنژدې شوم. د مامور په څېر مې درناوی وکړ، خو هغه همدومره راته وويل:

بېگانه بيا يو لوی دېگ پوخ شو او کور ته يې واستول شو. زه هم د واره په خبره پوه شوم. د هغه مطلب لوی آمر وو چې د لويو څوکيو د ترلاسه کولو لپاره يې مېلمستياوو ته ښه زور ورکړی وو او لگښت يې هم د کارخانې له جيبه کاوه.

هغه په داسې انداز دا خبره وکړه چې گواکې نوموړی هره ورځ دا کارونه کوي او بيت المال د هغه د ساعت تېريو وسيله ده. ما يوازې ورسره د تاييد سر و خوځاوه. همدومره مې وويل: زه پوه شوم.

خو زه په دې خبره لا له مخه پوه وم چې نوموړی د خپل لوی آمر سره په ډېره سخته سره جگړه بوخت دی او د دواړو پوره وخت په دې خبرو تېرېږي چې څه رنگ يو بل ته کوهی وکيني او يو بل له پېسو راونيږي او راوی پرزوي؟

کارخانې له عمومي سړک څخه د ننوتلو لپاره دوه دروازې درلودې چې يوه لويه او بله کوچنۍ وه. لويه دروازه به هروخت تړلې وه. يوازې د خرڅ د لارې او د آمرصيب د گاډي د راتلو په موقع به پيره دار بېرته کوله او بيا به بېرته ډېره ژر تړل کېدل. له دروازې نه په ننوتلو سره به د سړي سترگې ډېرې ژر په مخامخ دفتر لگېدلې. هلته چې به يو کنډوکپر مخ افسر پکې ناست او ننوتونکي او وتونکي دواړه به يې په ډېر ځير څارل. هغه د مرکزي دايرې دفتر وو چې د ننوتلو دروازو ته مخامخ واقع وو.

پخپله لوی آمرصيب په دويم پوړ کې کښېناسته. هغه ښه مجلل او شاندار دفتر درلود. له لومړي منزل نه ورته يوه ښه ارته او سوره وره زينه ورختلې وه. دفتر ښه مجلل او شانداره وو، خو د مامور پر خلاف يوازې آمرصيب پکې نه کښېناست، بلکې آمرصيب يو سکرتر گوتی هم له ځانه سره په خونه کې کښېنولی وو چې هغه يو عادي سرباز (سرتېری) وو. داسې سرباز چې له پيرې او گرمې خبر نه وو، بلکې هغه د چا خبره چې د خپلې تورې له برېښ يا په بله مانا د خپل قلم له څوکې يې هر څه خوړل. هغه د معمول پر خلاف د آمرصيب په دفتر کې کار کاوه.

سرباز (سرتېری) چې قد یې نسبتاً ټیټ او لږ څه هډور برېښېده، د سروېښتان یې د تندي له خوا مخ په کمېدو وو. هغه ډېر آرام او د چا خبره د سرې سینې خاوند وو - سرباز هغه څه کولی شول چې نورو نه شول کولی او ان لوی آمرصیب هم د هغه لاس ته ناست وو.

اوس له هغه دوران په پوره زیات کلونه تېر دي، خو چې کله زما دنده په هغه لوی انگرې کې پای ته ورسېده او هره ورځ یا هره اونۍ یا کله ناکله به زه له هغې لارې تېرېدم، نو سم د واره به راته ډگروال بیدار د هغه مړې مړې خبرې، د انگرې په مینځ کې پېښې او زما د ذهن یو بوږنوونکې کیسه را تداعي کېده. د وجود خوله مې یخه په ځان احساس کړه وېرې او ترهې به واخېستم. زما دا ویرې او ترهې تر ډېر کلونو دوام وکړ، خو یوازې هغه وخت له دغې وېرې زما ولي سپک شول چې کله د اصلي کیسې په پای وپوهېدم.

خو اوس مې د آمرصیب خبره کوله. د لوی آمرصیب چالاکی او زړنگي هم د شیطان له پوهې لوړه وه، نو ځکه خو یې سمندر ته چې د نورو سربازانو (سرتېرو) په څېر یو عادي سرباز (سرتېری) وو په خپل دفتر کې ځای ورکړی وو. هره ورځ یې نازاوه. دی یوازې سرباز (سرتېری) نه، بلکې هغه مجسمه ساز ته ورته وو چې ډبرې او خټې یې په مخ کې ډبرې کړي او له هغو مجسمه جوړوي. آمرصیب هم ورته درناوی درلود او باید یې لرلی وای. دا ځکه چې هغه ورځ د آمرصیب شخصیت ته خاص پالش ورکاوه او هغه یې برسېره پر دې چې په لوړ پوړو دولتي کار کوونکیو کې یکه تاز ځلېده، دغه راز یې هڅه کوله چې په لویو فرهنگي مجالسو او غونډو کې هم د یوه عالم او فاضل شخصیت په توګه وپېژندل شي - نو ځکه خو سمندر ته خدای ورکړې وه - خولۍ یې د چا خبره په غوړو کې وه او د دې کار له برکته نه یوازې د پیرې او ګرمې نه بېغمه وو، بلکې د بهرنیو ملکونو له سفرونو هم بې برخې نه وو.

د سمندريو کار خو دا وو چې ډېرو مهمو اخبارونو او مجلو ته به یې مقالې لیکلې، خو د مقالې په تندي به د آمرصیب نوم کښل کېده. ځکه چې آمرصیب اړ وو چې له هغه نه پورته لویان په دې خبره وپوهوي چې آمر ته د هغه د علمیت او فضیلت په مقیاس او سنی پوست ډېر کوچنی او د هغه په حق کې د چا خبره جفا ده.

خو بلې خوا ته نور سربازان (سرتیري) هم په دغه انگرې کې کښته پورته کېدل چې په هېڅ شان یې د سمندر نه ښه نه اېسېدل. د چاپخونې او د ادارې د مقرراتو له مخې به هر سهار سرتېري په یو لین (کتار) د ټولي د مشر د امر د پرځای کولو او د هغه د کتنې او رپوټ د بشپړولو لپاره په یو لین (کتار) تیارسې درېدل او کله چې به د ټولي مشر راڅرګند شو، نو سم د واره به ټولو سرتېرو حق په جانب خبره غوره کړه او غلي به ودرېدل. قوماندان به د لین (کتار) مخې ته ځورونې سبب شي چې ډېره موده یې آرام ته پرې نه ښودم او تل به له ځان سره په ژوره شخړه اخته وم.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرګر

د ټولي قومندان چې په ونه منځنۍ او ښه هلوړ او د منځني عمر سړی وو هڅه به يې کوله چې په خپلو جدي خبرو خپل رعب او وېره زموږ په زړو کې کښېښوي، خو دا کار لږ ناشونی وو. هغه به د لين (کتار) پر سر غږ کړ:

«هلکو سم ودرېږئ تيار سي شئ! خبرې وانه ورم»

او بيا به يې د يو نيم سرباز (سرتېري) د رسېدلو وېښتانو، برېټو او موډو پورې خبرې پيل کړې او پوره نيم ساعت به يې د سربازانو (سرتېرو) په اصطلاح «ملوکانه ارشادات» پُف کړل.

د لين (کتار) پر سر د قومندان د خبرو په جريان کې به ورو گونگوسې پيل شو. نيامت (نعمت) چې کلونه کلونه زما د اندېښنو او ذهني ځورونو لامل وو، ورو به يې د استاد سيفو دا سندره په داسې انداز زمزمه کوله چې ان شونې به يې رپېدې، ويل به يې:

«ليلا غوتی جان غم نه داری»

او يارماد به ورسره سم د واره سراتاو کې چې:

«غیر از رنگ زلف ديگه کار نداری»

لين (کتار) به له يوه سره تر بله له خندا ډک شو. خو قوماندان به له خپلې بزرگواری (!) نه کار اخېسته او ځان به يې په ناگوارو کې واچاوه. خو چې حوصله به يې ختمه شوه، نو سم د واره به يې په پټکو پيل وکړ.

هلکو! لکه چې نه سړي کېږئ؟ قسم مې دې په رب وي چې د اس سره به مو په يوه اخور وټړم.

اقا به ورو وويل: «اس خوب است خدا ما را از خر نجات بته»

دغه اشاره به (خان) به د دې کنايې (اشارې) په اورېدو سره بيا سور سپين شو او په توره مښوکه به يې وويل:

«او مرده... ادم نه شدی؟ مه کتۍ تو کار دارم»

خبره دا وه چې هغه زموږ په ټولي کې په خر مشهور وو، او په لاره به هم چې چا خر وليده او دی به هم روان وو، نو روان ملگري به اول څاروي او بيا ده ته په کتلو سره دا افاده ورکوله چې گوندې انډيوال دې گوره! او بيا به د هغه په اکر کې بدلون راته، خو دا مهال به د قوماندان پټکو هر څه غلي کړل. او نيامت به غاړه صافه کړه، غلی او حق په جانب به ودرېد. يارماد به هم ورسره ودرېد. څه به يې ونه ويل، خو چې د قومندان مخ به بلې خوا ته شو، نو بيا به يې زمزمه کړه:

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

الا شا کوکو جان، سرت شال بندازم
الا شا کوکو جان، هرروزنه که دریشی
الا خویش استی ازی بهتر نمیشی
او د دې سندرې سره به بیا د سربازانو سکوت مات شو...
بیا به سملاسي په لین کې خندا غزونې وکړې او د قومندان رنگ به هم لکه سور الوان
وتښتېد.

په لین (کتار) کې به د آمرصیب د دفتر سرباز هم کله ناکله ودرېده. کله ناکله ځکه وایم
چې هغه هره ورځ دې لین (کتار) ته نه راتلو، بلکې هغه په یو مهم کار بوخت وو. د چا
خبره چې هغه د شخصیت د هستولو په کار بوخت وو. نو ځکه خو کله چې د لین (کتار)
سرت ته د موجوده گۍ لپاره راغی، نو سملاسي به پرې د ټوکو او ملنډو باران پیل شو.

دې کار دوه وجهې درلودې: یو خودا وه چې په گرم او نرم دفتر کې د هغه پاتې کېدلو او
کار کولو د ټولو سربازانو (سرتېرو) کرکه راپارولې وه. نه یوازې سربازانو، بلکې
ډگروال بیدار خو به ورته غاښونه چیچل او ویل به یې: «ده ته گوره ټوله ورځ ورته لیکنې
کوي او هغه یې په خپل نوم چاپوي. زه یې قوماندان نه یم چې د پورتاتیف په خېمه کې
بې څو ورځې وساتم چې پوه شي چې یوه ډوډۍ څو پتیرې کېږي»

او بله وجه دا وه چې سمندر ډېر د سړو مغزو خاوند وو، هېڅ قهر (غوسه) یې نه درلود.
ښه مې په یاد دي چې په یوه محفل کې چا په څپېړه وواکه نوموړي ورته همدومره وویل:
«بچیم کار خوب نه کدی!»

همدا سبب وو چې نورو سربازانو به له هغه انتقام اخېست او کله به چې په لین (کتار)
کې ودرېد، نو د ځورونو او فشارونو تر قمچینې لاندې به یې ستمي ویستل. چا به امر
باله، چا به رئیس او چا به د آمرپنسل پاک... همدا سبب وو چې کله به ډېر اړ نه شو، نو
لین (کتار) ته به له خپل دفتر نه راکوزېده.

زموږ د سربازۍ (سرتېرۍ) دوره نیمایي ته ورنژدې کېده. شپې او ورځې په گړندي
بدلون سره بدلېدلې. اصلي کیسه دا وه چې یوه ورځ کله چې له بهر نه د کارخانې په انگرې
ورنوتلم، نو نیامت راته په انتظار ولاړ وو. پرته او ماشیندار یې څنگ ته پراته ول. ذره
بیني عینکې یې پر سترگو وې د تل په خبر یې خوله له خندا ډکه وه. وی ویل ډېر ښه
وخت راغلې.

ما ویل: خیریت خودی؟
هغه وویل: خیریت دی. له تا سره مې یو کار وو.

له روغې نه يې وروسته زما لاس ټينګ ونيو او يوې خوا ته يې کش کړم ورو يې راته وويل: يو څه مې په کار دي چې زه نه پوهېږم ته يې پيدا کولی شې ډېره سخته اړه ورته لرم. يا به له تاسره وي اړومرو يې راته پيدا کړه. ما ترې پوښتنه وکړه.

هغه وويل مرمۍ... مرمۍ مې په کار دي. خو دانې مرمۍ مې په کار دي؟
نيامت زما د پوهنتون د دورې دوست وو. په يو پوهنځي کې مو سبق لوست. هغه په ونه جگ او نړۍ او ډنگر هډوکن تن درلود. تل به يې سترګۍ په سترګو اېښې وې. زيات وخت به يې کتاب په لاس کې وو. په خبرو کې ارام او صبرناک سړی وو، شمېرلې خبرې به يې کولې - د کتابونو راکړه ورکړه به مو درلوده او په کتابتون کې به مو هروخت ليدل. لنډه دا چې زما او د هغه پېژندګلوي يوازې د سربازانو (سرتېرو) د لين (کتار) پورې اړونده نه وه.

خو هغه مهال چې ما هرڅه ټينګار وکړ نوموړي راته سم حال ونه وايه. همدومره يې وويل له ما نه په پيره کې ورکې شوې دي. قوماندان يې رانه غواړي راسره مرسته وکړه. جزايي کوي مې. ما ورسره ومنله او ورته مې وويل سبا ته به يې درته راوړم. خو وروسته وپوهېدم چې هغه راته بهانه کړې وه. سهار چې بيا کارخانې ته ورننوتل، نيامت د پروڼ په څېر زما لار څارله. يو وار بيا په خندا شو، وی ويل:
خدای دې وکړي چې زما سره د مرستې په ثواب کې شريک شې!
ورته مې وويل: غم مه کوه.

له لاسه يې ونيولم يوې ګوښې ته ولاړو. د خپلې تفنگچې مرمۍ مې ورکړې. مننه يې وکړه او بيا له ما جلا شو. له هغه نه په ګوښه کېدو سره مې زړه ډوب ډوب وکړ. حواسو مې بل شان گواهي ورکوله او له هغه ورځې وروسته مې بيا نيامت هم په سترګو ونه ليد.

نيامت ورک شو او بيا يې چا نوم هم په خوله وانه خېست. په سربازانو (سرتېرو) کې ګونګوسی وو له هماغې شېبې زما د ژورو د اندېښنو لړۍ پيل شوه. «نيات وتښتېدل». چا به ويل نيامت خدمتي ولاړ او چا بل څه؟ خو څومره چې نيامت د نورو له اذهانو ليرې کېده دومره يې زه ځورولم. هغه شېبه - د ګوښه کېدو شېبه د مرميو ورکړه. مننه او بس تری تم کېدل.

مياشتې مياشتې زموږ د سربازانو (سرتېرو) لينونه (کتارونه) هماغه شان جوړېدل - خنداوې پکې کېدلې، ټوکې پکې کېدلې - او دغه راز ملنډې پکې وهل کېدلې. منع قدی او چاغ چمنډ قومندان هم هماغه شان خپلې پټه کې جاري ساتلې او مونږ په پوره زغم اورېدې. خو بيا د لين (کتار) پر سر چا د ليلا غوتۍ جان سندر د ملنډو لپاره زمزمه نه کړه او نه خو نيامت وو چې په قطار کې ولاړ سربازان (سرتېري) وځنډوي. نيامت ورو ورو د ټولو له ذهنه ووت. ټولو هېراوه، خو کله چې به زه د کارخانې په دروازه راننوتم سم د واړه به مې مخ ته ودرېد او له هغه سره د روغې وروستۍ شېبه به بيا

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرګر

راتداعي شوه او ترڅو چې بېرته له هغه ځايه تللم او په بل کار به بوختېدلم زه به يې
ځورولم.

د نيامت له تري تم کېدو نه مياشتې مياشتې تېرې شوي د هغه هېڅ پته ونه لگېده. هغه
تري تم شو. بيا په پيره کې ونه ليدل شو - اوړي تېر شو مني راغي يځني په زياتېدو شوه.
د ټولي ترخيصونه پيل شول. موږ هريو ترخيص تر گوتو کې - نيامت بيا هم ونه ليدل شو.
هغه تري تم وو. خان هم ترخيص تر گوتو کې - چکچکې پرې وشوې، هرکلی يې وشو،
مبارکي ورکړل شوه او ځېنو کينايي هم وويلې - سمندر هم له تقدیرنامې سره يوځای
ترخيص واخېست. ټولو په يو اواز وويل: نوش جان (!) مبارک (!) فتح و ظفر مبارک (!)
دوه کاله وروسته کله چې په يوه دولتي اداره کې په خپل کار بوخت وم. ډېرې نوې خبرې
مې ذهن ته راتللې - تېرې يادونې مې ورو ورو له ذهنه وتلې او د هغو ځای نويو نيوه،
خو د نيامت وروستۍ روغېر به چې کله په ذهن راغبرگ شو د واره به يې ټکان راکړ. د
سربازۍ د دوران نورې کيسې مې په ذهن کې نه وې. سمندر مې هم نه لیده. خان هم په څه
کار اخته وو. چاغ چمنې قومندان او د هغه پټه کي مې ورو ورو له ذهن نه وتلې. د ډگروال
بيدار خبرې او لوڅونې هم دومره زما ياد ته نه راتللې. يوازې دومره پوهېدل چې لوی
آمرصیب ښه پرمختگ کړی وو او د نويو پوستونو د ترلاسه کولو لپاره يې اشتهار نوره
هم زياته شوې وه.

ما هم په يو دفتر کې کار کاوه او د مامور په څېر به دفتر ته ورتللم - يوه ورځ چې د سهار
له خوا لږ ناوخته دفتر ته ورغلم ډېرې انجونې زما د دفتر له همکارې راتاوې وې. هغې
ته يې تسليت ورکاوه.

لومړۍ مې څه ونه ويل، خواندېښنه مې زياته شوه او د چوپټيا پوښتنه مې وکړه:
نسرین وويل موږ د دوا کوله. شکېلا ته مو د دوا وکاږه.

زه حيران شوم. د څه دوا؟ پوښتنه مې وکړه:

شکېلا په ژرغوني اواز وويل: دوی ستا د ملگري فاتحه راکوله. زه هک حيران شوم.
کوم ملگری؟

هغې وويل: د نيامت فاتحه.

زه ټکنۍ شوم او سره له دې چې ژبه مې گونگه کېدله بيا مې وپوښتله: کوم نيامت؟

هغې بيا په ژړا وويل: هغه چې له تا سره يوځای سرتېری وو. هروخت به يې ستا کيسې
موږ ته کولې.

زه حيران پاتې شوم - تاخو ما ته ويلي وو چې هغه تنبېدلی دی.

نه! هغه نه وو تنبېدلی - هغه همداسې ويلي ول چې تا ته همدومره ووايم.

نو هغه کله ومړ؟

هغې وويل: هغه ونه مړ، هغه پانسي شو... د پرديو د وژنې په جرم پانسي شو او مور مې
د هغه مړۍ هم ونه لید.

لندن،

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

د ليکوال نور اثار

لنډې کيسې:

۱. شېبې چاپ کال ۱۳۶۳
۲. سينده څه سينده بهېره ۱۳۶۶
۳. د زمانو سندر ۱۳۷۰
۴. کله چې ماشومان سندر وایي ۱۹۹۸
۵. انځورونه که هېنداره (همدا اثر) ۲۰۰۷

څېړنيز اثار:

۲. غني د شگو په محل کې ۱۳۶۵
۷. څو ادبي يادونې ۱۳۶۶
۸. په حالنامه کې د بايزيد روښان عرفاني او فلسفي څېره ۱۳۶۹ دويم چاپ ۲۰۰۲ م
۹. ادبيات او د انسان د نننۍ نړۍ ۲۰۰۵
۱۰. لويه جرگه او لويې پريکړې ۲۰۰۳

ژباړنې

۱۱. ترورېزم او جگړه له انگليسي ژبې ۲۰۰۴
۱۲. استېتيک مقولې له فارسي څخه ۱۳۶۵
۱۳. يو شمېر څېړنيزې ادبي، فلسفي مقالې
۱۴. د افغانستان د جمهوريت فرهنگي پاليسي (له مهدي دعاگوۍ او استاد الهام سره گډ کار) ۱۳۶۹-۱۳۷۰

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library